

dvouměsíčník o životě mimo město

Venkov

EVROPSKÝ ZEMĚLŠKÝ FOND PRO ROZVOJ VENKOVA
EVROPA INVESTUJE DO VENKOVSKÝCH OBLASTÍ

MINISTERSTVO ZEMĚLSTVÍ

ČÍSLO 11 | KVĚTEN-ČERVEN 2013 | VYDÁVÁ MZE ČR | WWW.EAGRI.CZ

PŘÍPRAVY

NOVÉHO PROGRAMU
ROZVOJE VENKOVA

STR. 4

ODSTARTOVAL

SERIÁL FARMÁŘSKÝCH
SLAVNOSTÍ

STR. 6-7

EVROPA

MUSÍ (A CHCE) INVESTOVAT
DO INOVACÍ

STR. 8-11

REPORTÁŽ: FARMA Z HVOZDU

STR. 18-21

Vážení čtenáři,

Jistě jste zaznamenali, že soutěž o prestižní značku Regionální potravina letos již začala. Čtvrtý rok její existence ukazuje, že zájem lokálních producentů o získání značky neustává.

Například v Plzeňském kraji letos soutěžilo o značku Regionální potravina 22 výrobců s 52 potravinami, v Pardubickém kraji 24 výrobců s rovnou stovkou produktů a v Královéhradeckém kraji 41 místních výrobců přihlásilo do soutěže dokonce 115 potravin.

To je dobrá zpráva zejména pro tuzemské spotřebitele. Díky značce Regionální potravina mají jistotu, že na pultech obchodů koupí kvalitní potraviny. Navíc podpoří výrobce z regionu.

Rovněž mne těší zájem veřejnosti o prodej ze dvora. Proto jsme mimo jiné připravili na webových stránkách Farmářských slavností novou mapu zemědělců, kteří nabízejí „ze dvora“ své produkty, například vejce, králíčí

maso, včelí med, ovoce nebo zeleninu. Mapu budeme průběžně doplňovat.

Jsem přesvědčen, že poctivý výrobek si svého zákazníka najde. Stejně jako zákazník si najde svého výrobce, jehož potravinám důvěřuje.

Dozorové orgány dělají maximum pro to, aby byli postihováni nepoctivci. A budou-li informovaní zákazníci upřednostňovat kvalitu před šizenými potravinami, nekvalitní potraviny prostě nebudou mít na pultech obchodů šanci.

Petr Bendl
ministr zemědělství

PŘEČTĚTE SI V TOMTO ČÍSLE

Program rozvoje venkova
pro období 2014–2020
str. 4

Novotinky hostily
Farmářské slavnosti
str. 6–7

Zemědělský výzkum
a praxe – v praxi
str. 8–11

Regionální potraviny jsou
zárukou kvality a původu
str. 14–17

Centra inovací propojují
výzkum s praxí
str. 22–23

Když se spojí gazdování
s moderním zemědělstvím
str. 32–33

Program rozvoje venkova
pomáhá i včelařům
str. 34–35

Ekozemědělci mají novou
kontrolní organizaci
str. 36–37

18–21

28–29

34–35

TIRAŽ

venkov

VENKOV – dvouměsíční informační periodikum Programu rozvoje venkova

• Číslo 11 • Redakční uzávěrka: 6. 6. 2013 • Vychází 24. 6. 2013 v Praze • Vydává: Ministerstvo zemědělství
• Těšnov 65/17, 117 05 Praha 1 • IČ: 00020478 • MK ČR E 20/386

PŘÍPRAVY NOVÉHO PROGRAMU ROZVOJE VENKOVA JSOU V PLNÉM PROUDU

Ministr zemědělství Petr Bendl informoval vládu o návrhu dokumentu „Program rozvoje venkova ČR pro období 2014 – 2020“, který nyní čeká detailní rozpracování. Řešit se budou zejména finanční rozpočet a právní předpisy.

Foto: archiv MZE

„Program rozvoje venkova ČR pro období 2014 až 2020 bude nástrojem k čerpání finančních prostředků z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova v rámci II. pilíře Společné zemědělské politiky,“ vysvětlil ministr zemědělství Petr Bendl.

Předložený dokument vychází z analytických podkladů, zpracovaných v rámci pracovních skupin

složených ze zástupců Ministerstva zemědělství, Ústavu zemědělské ekonomiky a informací a dalších externích expertů.

Do jednání nad jeho přípravou se zapojili také partneři z řad nevládních organizací a relevantních resortů, a to ve dvou fázích. V první fázi (březen – červen 2012) byly projednány analytické podklady pro jednotlivé priority. Ve druhé

fázi (únor – březen 2013) pak ministerstvo zorganizovalo diskuse nad konkrétními návrhy jednotlivých opatření.

Ministerstvo zemědělství předloží „Program rozvoje venkova ČR pro období 2014 – 2020“ ke schválení vládě v období srpen – říjen 2013. Poté bude následovat projednávání na úrovni Evropské komise.

Pokračování na str. 38-39

NA SEMINÁŘ DORAZIL I BLANICKÝ RYTÍŘ

Seminář na téma Regionální značení domácích produktů uspořádala v závěru dubna Stálá komise Senátu pro rozvoj venkova ve spolupráci s Asociací regionálních značek (www.regionalni-znacky.cz). Smyslem akce bylo vyzdvihnout, jak výrazně regionální značky přispívají k ekonomické samostatnosti a stabilitě venkova. Příspěvek na toto téma přednesla v Senátu předsedkyně Asociace regionálních značek Kateřina Čadilová. „Myšlenka regionálního značení je založena na vzájemné spolupráci,“ uvedla. „Prvovýrobce z regionu potřebuje okolo sebe místní obchodníky, kteří budou odebírat jeho produkty. A díky značkám se daří na sebe navazovat i další zpracovatele. Doufáme, byť je to dlouhodobá záležitost, že se nám postupně podaří vrátit do regionů to, co kdysi bylo zcela přirozené – že v regionech hodnoty nejen vznikají, ale zároveň se tam i realizují. Ocení to určitě místní obyvatelé i turisté.“

Zástupci pěti regionálních značek na semináři představili specifika svých regionů i celého systému značení. Například Luboš Řehák se podělil o již více než šestiletou zkušenost s regionální značkou v Orlických horách a Podorlicku. Zdůraznil význam propojení veřejného, neziskového a podnikatelského sektoru v regionu i význam značky pro malé výrobce a zároveň výhody zapojení větších firem. Marie Černá zase hovořila o budování Sítě prodejen regionálních produktů na Vysočině, která má pomoci místním výrobcům, především těm, jejichž výrobky nesou značku VYSOČINA regionální produkt, s odbytím a podpořit dostupnost i úroveň prodeje těchto výrobků. Navíc zavádění regionálního značení je často podporováno v rámci projektů spolupráce z Programu rozvoje venkova a koordinátoři jednotlivých značek či přímo jejich nositelé jsou často i příjemci dotací z Programu rozvoje venkova.

Foto: archiv ASZ ČR

Ve druhé části semináře se mohli účastníci osobně seznámit s několika producenty a jejich oceněnými výrobky. Na vše dohlížel blanický rytíř, který vstal z bájných hor, aby podpořil výrobky ze svého domovského regionu i myšlenku, že český a moravský venkov ukrývá potenciál, který si zaslouží pozornost a podporu na všech úrovních.

Výrobky, které mají tradiční regionální původ, dlouhodobě propaguje také Ministerstvo zemědělství. Například v rámci projektu Regionální potravina byly za tři roky oceněny již bezmála tři stovky regionálních výrobků.

FARMÁŘSKÉ SLAVNOSTI ZAČALY V NOVOTINKÁCH

Seriál letošních Farmářských slavností odstartoval v sobotu 18. května na statku Novotinky u Načeradce. Rodina Sýsových, která je tu doma, v kraji na pomezí Středočeského kraje a Vysočiny pomocí té nejmodernější techniky obdělává bezmála tisíc hektarů polí a luk, stará se o koně, masný skot i telata.

Statek Novotinky byl ještě na konci osmdesátých let minulého století vybydlenou ruinou určenou k demolici. „Život je krásný, ale je třeba naplnit jej smysluplnou prací. Věřím, že těch více než dvacet let strávených opravou statku, obhospodařováním rozsáhlých pozemků i snahou o obnovu krajiny smysl mělo a bude mít i pro další generace,“ uvedl na slavnostním zahájení Farmářských slavností Antonín Sýs, který v osmdesátých letech minulého století usedlost při projíždce na koni objevil.

Rodina Sýsových dokázala postupně ze zrušeného areálu vybudovat velkou rodinnou farmu. Přes nedůvěru místních obyvatel se jim podařilo rozšířit výměru půdy na téměř tisíc hektarů - úspěšně se věnují rostlinné výrobě včetně pěstování brambor i chovu asi 250 kusů masného skotu, prasat a koní. Farma je vybavena nejmodernější technikou a má k dispozici i nové haly na uskladnění produkce. Významnou složkou činnosti je prodej a servis zemědělských strojů. Peníze formou rozvojových projektů Sýsovi dosud nečerpali a ani se k tomu nechystají. „Nemám

Foto: www.asz.cz

na sepisování žádostí čas, musím tvrdě pracovat, žít rodinu,“ říká s mírnou nadsázkou hospodář Petr Sýs. Hned ale dodává, že zemědělskou politiku Evropské unie, včetně podpory farmářů, považuje za smysluplnou a přínosnou. „Současná situace českého zemědělství je nejlepší, jaká kdy byla,“ tvrdí. „Velkou zásluhu na tom má Unie – pomáhají nám nejen její dotace, ale také zavedení volného obchodu.

SLAVNOSTI ŽIVOTA NA VENKOVĚ

Slavností života na venkově spojených se sázením pamětních lip Antonína Švehly bude v letošním roce v rámci oficiální série ještě pět:

6. července

Václav Smolík, Branná (Třeboň), Jihočeský kraj

27. července

Josef Sotona, Trstěnice, Pardubický kraj

24. srpna

Petr Löwenthal, Krnov, Moravskoslezský kraj

14. září

Radko Lyer, Dvůr Borčice, Liberecký kraj

Více informací naleznete na www.farmarskeslavnosti.eagri.cz.

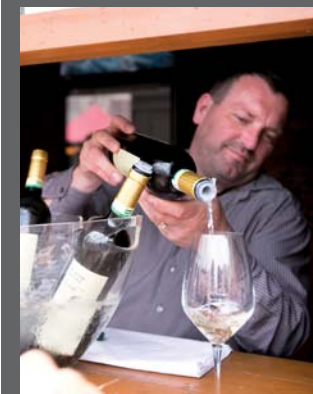
My například dodáváme obilí i další rostlinné výrobky do mnoha západoevropských zemí.“

Předseda Asociace soukromého zemědělství Josef Stehlík v Novotinkách připomněl důvody, které vedly ke vzniku pořádání Farmářských slavností: „Naše organizace propaguje tradiční selská hospodářství, která jsou spojena s životem na venkově. Zemědělské veřejnosti jsou každoročně prezentována prostřednictvím soutěže Farma roku. Došli jsme však k názoru, že by bylo dobré tyto statky ukázat také laické veřejnosti. Zvláště, když se opět začaly oživovat pojmy jako prodej ze dvora či farmářské trhy.“

Jak vypadá život na statku, si přišlo do Novotinek obhlédnout i vyzkoušet mnoho rodin s dětmi. Mohly plnit naučné stezky či si projít mensa stezku umístěnou v korunách stromů, nechyběla interaktivní dílna s možností výroby srdíčka pro maminky i babičky a sázení letničky do keramického květináče včetně jeho zdobení. Děti si užily také v indiánském týpí, čarodějnickém domečku či při lovení perel z obří mušle. Rodiče mezitím ochutnávali dobroty od regionálních pěstitelů a výrobců, obdivovali taneční umění folklorního souboru Benešáček či poslouchali koncert skupiny Hop Trop.

V areálu statku Novotinky byla u příležitosti konání slavností zasazena první letošní pamětní lípa Antonína Švehly, významného předválečného politika a sedláka. Rok 2013 je totiž ve znamení 140 let od jeho narození i 80 let od úmrtí. Sázení lípy byl přítomen také první náměstek ministra zemědělství Vilém Žák.

NA FESTIVAL VÍNA VOC ZNOJMO PŘIJELY TISÍCE LIDÍ

Festival vína VOC Znojmo se začátkem května již popáté konal v historickém centru Znojma. Na akci s podtitulem Den vína, folkloru a gastronomie, nad kterou převzal záštitu ministr zemědělství Petr Bendl, dorazilo pět tisíc návštěvníků z celé České republiky.

Historicky první apelační systém v České republice – VOC Znojmo – zavedli

znojemští vinaři před třemi lety. Značka VOC znamená »Vína originální certifikace« a garantuje chuťově plná, aromatická vína tří pro Znojemsko nejnepřítějších odrůd – Sauvignonu, Ryzlinku rýnského a Veltlínského zeleného – z ověřených oblastí tohoto kraje. Do sdružení VOC Znojmo patří v současné době patnáct vinařství.

„Znojemský festival byl přehlídkou vín originální certifikace, gastronomie i hudby,“ uvedl předseda občanského sdružení VOC Znojmo František Koudela. „Mohli jsme ochutnat zaříděná vína ročníku 2012, ale i 2011, která nesou označení VOC Znojmo, či vyzkoušet chuťové kvality potravin oceněných českou značkou kvality Klasa,“ dodal.

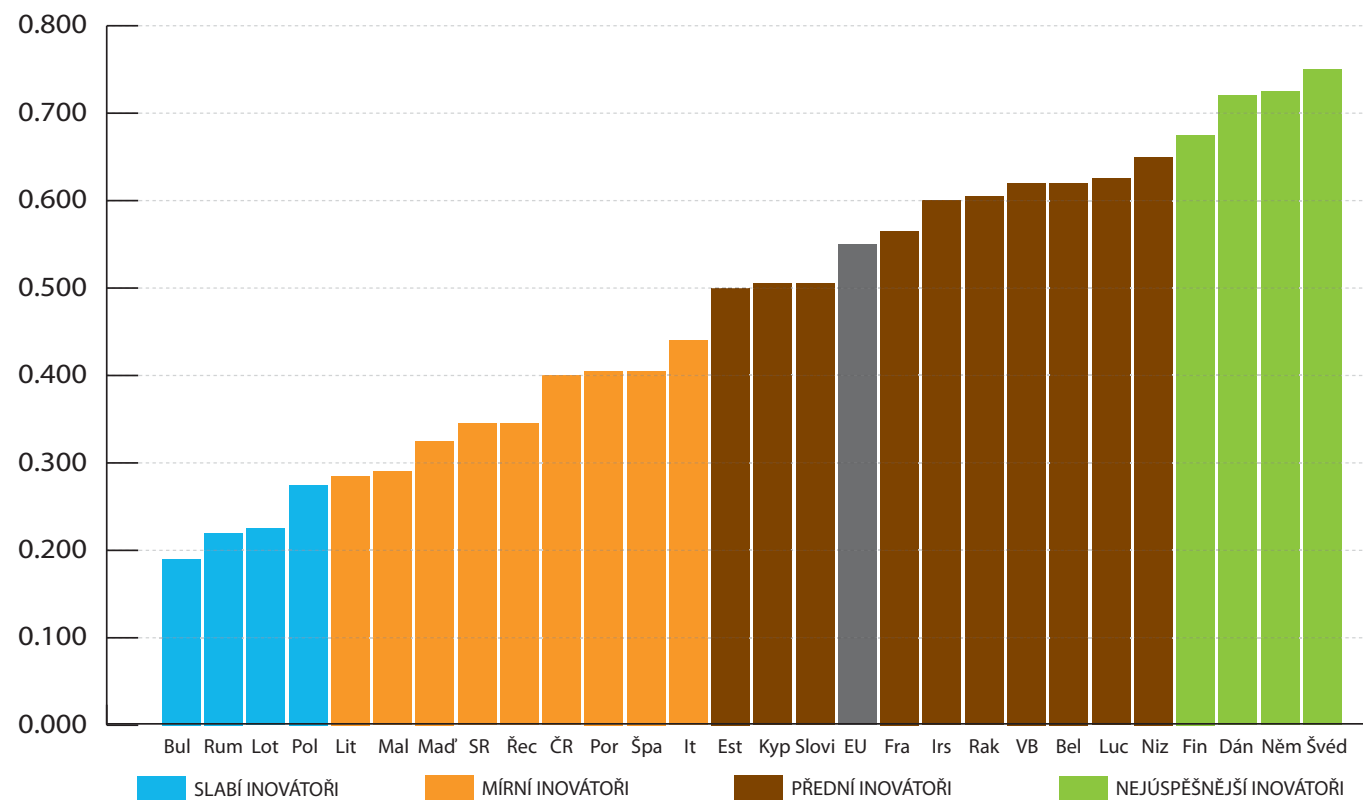
Vznik apelačního systému VOC v České republice je revoluční krok, který klade velký důraz na »terroir«, tedy označování vín podle místa původu. „Vína VOC Znojmo sjednocuje mimořádná aromatická čistota způsobená střídáním studených nocí a teplých dnů v době zrání hroznů, což má velký vliv právě na tvorbu aromatických látek. Právě díky těmto podmínkám jsou vína z této oblasti velmi výrazná a dobře rozpoznatelná,“ dodal pan předseda.

Na zlepšení podmínek pro své podnikání mohli podnikatelé ve vinařství čerpat dotace z Programu rozvoje venkova, osa I – Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví (např. opatření I.1.1 Modernizace zemědělských podniků nebo opatření I.1.3 Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům), kdy vznikla celá řada zajímavých projektů. Další finanční prostředky mohli producenti získat v rámci nárokových opatření osy II PRV Zlepšování životního prostředí a krajiny.

EVROPA MUSÍ INVESTOVAT DO INOVACÍ

Z nejnovějších statistik vyplývá, že inovativnost Evropské unie jako celku stoupá, prohlubují se však rozdíly mezi jednotlivými zeměmi. Vedle toho navíc stále existují státy, kterým se EU nevyrovná – v Evropě to je Švýcarsko. Špičku Unie tvoří Švédsko, Německo, Dánsko a Finsko. Česká republika se řadí mezi země, jež jsou lehce pod unijním průměrem.

„Pokud si chceme udržet globální konkurenceschopnost a obnovit hospodářský růst v Evropě, musíme investovat do inovací. Stejně tak musíme podporovat podnikání, neboť hlavní hybnou silou inovací jsou malé a střední podniky,“ komentoval statistiky místopředseda Evropské komise Antonio Tajani.

Pozn. Průměrný výsledek se měří pomocí ukazatele složeného z údajů pro 24 ukazatelů v rozsahu od nejnižšího možného výsledku 0 až po nejvyšší 1.

Podle porovnání inovační výkonnosti členských států EU, které na konci března zveřejnila Evropská komise, je Česká republika relativně silná v oblasti lidských zdrojů a ekonomických efektů. Nedostatky má naopak například v oblasti výzkumných systémů. Růst výkonnosti v oblasti lidských zdrojů, výzkumných systémů a duševního vlastnictví byl ale v minulém období v naší zemi nadprůměrný. Co je podle Evropské komise slabé, jsou české firemní investice do inovací.

V čem spočívá úspěch zemí s nejvyšší úrovní zavádění inovativních postupů do praxe?

Vedle vyspělých systémů výzkumu a inovací hrají klíčovou roli inovační aktivity podniků a odvětví vysokoškolského vzdělávání. Všechny tyto země mají vysoce rozvinuté školství a silné vazby mezi průmyslem a vědou.

EU A VYSPĚLÉ SVĚTOVÉ EKONOMIKY

Srovnání Evropské unie s vyspělými státy mimo její struktury příliš lichotivě nevychází. Ani jedna z členských zemí nepředčí Švýcarsko, jež je nejlepší v Evropě. Mimo starý kontinent jsou pak inovativnější Jižní Korea, která svůj náskok navýšila, a USA i Japonsko, kterým se naopak Unie výrazně přiblížila. Když bychom měli shrnout, v čem EU nadále za těmito zeměmi zaostává, jsou to výdaje podniků na výzkum a vývoj, spolupráce veřejného a soukromého sektoru, patenty a terciární vzdělávání.

ZLEPŠIT PROPOJENÍ VĚDY A PRAXE

Výzkum a inovace jsou klíčovými

Foto: Dardáková Eva, docIng., Ph.D.

prvky při přípravě budoucí Společné zemědělské politiky do roku 2020. Úloha výzkumu a inovací je rozpracována v konceptu Evropského inovačního partnerství (EIP), který přináší nový způsob podpory inovací a má za úkol překlenout prostor mezi vědou a uplatňováním nových postupů v praxi.

Propojení vědy a praxe dosud naráží na řadu problémů: stále trvá příliš dlouho, než se podaří zohlednit v praxi nové inovativní přístupy, a vědcům zase pro změnu chybí dostatečná obeznamenost s potřebami zemědělské praxe. Ke zlepšení tohoto stavu by mělo přispět zavedení EIP „Produktivita a udržitelnost zemědělství“.

Důležitost odstranění uvedených problémů umocňuje výhled do

budoucnosti, o němž Evropská komise informovala v únoru letošního roku Evropský parlament a Radu EU a z něhož je patrné, že se dramaticky zrychlí růst poptávky po potravinách i souvisejících surovinách – krmivech, biomase či biologických materiálech – a razantně stoupnou i nároky na přírodní zdroje a životní prostředí.

Podrobnosti: http://ec.europa.eu/agriculture/eip/pdf/com2012-79_cs.pdf.

PŘENOS INOVACÍ V NÁSLEDUJÍCÍM OBDOBÍ

Analýzou současného stavu přenosu výsledků výzkumu do praxe a nastavením optimálních mechanismů pro nastávající období se mimo jiné zabývá fokusová skupina „Předávání znalostí a inovace“ Evropské sítě pro

rozvoj venkova. Ta pracuje od června minulého roku a je složena ze zástupců orgánů státní správy členských států EU, celostátních sítí pro venkov a dalších organizací.

V posledních týdnech řešila například téma budoucích operačních skupin v rámci Evropského inovačního partnerství a analyzovala možnosti budoucí podpory z Programu rozvoje venkova pro zprostředkování inovací. V této souvislosti byla diskutována role národních sítí pro rozvoj venkova jako „facilitátora“ (moderátora) v procesu zprostředkování inovací.

„Operační skupiny budou 'sdruženími' podnikatelských

INOVACE V ČESKÉM ZEMĚDĚLSTVÍ

S velkým zájmem byl očekáván workshop „Transfer nových výsledků zemědělského výzkumu do praxe – inovace“, organizovaný v dubnu Technologickým centrem AV ČR v rámci projektu Czera a Enterprise Europe Network ve spolupráci s Ministerstvem zemědělství. Zúčastnili se ho zástupci akademické sféry, státní správy i komerčních subjektů. Jeho cílem bylo představení aktuálních možností předávání znalostí a technologií v zemědělském výzkumu a podpoření nárůstu inovací v této oblasti.

Jan Nedělník, člen předsednictva České akademie zemědělských věd a jeden z přednášejících, představil úspěšné výsledky zemědělského výzkumu a přiblížil způsob jejich prezentace veřejnosti. Zástupci Technologického centra, Jaroslav Lorenz a Anna Macounová, představili možnosti, které nabízí síť Enterprise Europe Network především v oblasti transferu technologií a možností při hledání finančních nástrojů na podporu zemědělství.

Další dva příspěvky od Nadi Koničkové a Jany Kratěnové, odbornic z Technologického centra, byly věnovány novému programu Horizont 2020 a jeho přínosu pro oblast zemědělství. Tento program má podle plánů Evropské komise přivést do výzkumu a inovací v rámci EU 80 miliard eur. Kromě peněz láká výzkumné pracovníky a inovační podniky výrazně omezenou administrativní zátěží. Mezi jeho klíčová témata patří mimo jiné i zajišťování potravin, udržitelné zemědělství a biohospodářství.

Podrobnosti o workshopu naleznete na <http://www.enterprise-europe-network.cz/cs/aktuality/predavani-znalosti-v-zemedelskem-vyzkumu>.

a výzkumných subjektů a náplní jejich činnosti bude realizace přenosu konkrétních výstupů výzkumu do praxe,“ vysvětlila Ing. Zuzana Dvořáková, vedoucí oddělení Celostátní sítě pro venkov a technické pomoci MZe.

Operační skupiny by měly přispět k lepšímu propojování výzkumu a zemědělské praxe a pobízet k širšímu využívání dostupných inovativních opatření. Na druhou stranu by měly zajistit lepší přenos informací vědeckým obcím o potřebách zemědělské praxe v oblasti výzkumu.

Podle Zuzany Dvořákové bude v následujícím programovém období probíhat podpora zprostředkování inovací několika kanály: jednak prostřednictvím operačních skupin, a jednak díky aktivitám Celostátní sítě pro venkov, například prostřednictvím tematické pracovní skupiny pro inovace, která bude zajišťovat vydávání informačních materiálů, pořádání seminářů a konferencí, zřízení databáze subjektů k zapojení do operačních skupin, podporu vyhledávání partnerů pro inovativní projekty, získávání příkladu inovací z EU a podobně.

Podrobnosti o výsledcích fokusové skupiny: <http://enrd.ec.europa.eu/themes/research-and-innovation-gateway-development/kt-innovation/kt-focus-group/>.

Foto: Jihoceská univerzita v Českých Budějovicích

I VÝZKUM POTŘEBUJE REKLAMU

RNDr. Jan Nedělník ze Zemědělského výzkumu, spol. s r.o., z Troubska představil na workshopu pořádaném Technologickým centrem AV ČR některé úspěšné výzkumné projekty. Patří mezi ně i projekt, který dal vzniknout jednoleté směsi pro opylovače „Mája“, oceněné na Zemi živitelce 2011 Zlatým klassem s kytičkou.

Co bylo impulsem pro váš výzkum?

Dlouholeté průzkumy spektra a četnosti opylovačů ve volné přírodě bohužel signalizují jejich úbytek. Jednoletá směs „Mája“ byla komponována na základě výzkumných poznatků o vývoji jednotlivých rostlinných druhů, které mohou sloužit jako potravní zdroj pro opylovače. Dalším aspektem s vlivem na konečné složení směsi byl výzkum atraktivnosti jednotlivých rostlinných druhů a v neposlední řadě i dostupnost osiva na trhu. Výsledkem výzkumu je směs komponovaná z pěti rostlinných druhů, které nakvétají postupně, čímž je zajištěn kontinuální zdroj potravy pro opylovače v periodě několika měsíců.

Foto: archiv VUP Troubsko

Foto: archiv MZE

Jaká byla cesta „Máji“ do praxe a jaké byly její hlavní problémy.

Kromě ocenění Zlatým klassem je tento výsledek chráněn užitným vzorem a jeho cesta do praxe je podpořena celou řadou marketingových kroků, počínaje jeho prezentací na výstavách, polních dnech a konferencích. S nabídkou tohoto výrobku byla oslovena široká včelařská obec. Opakovaně se ukazuje, že reklama je nesmírně důležitá i pro úspěšný transfer výzkumných výsledků. Pokud by výsledek skončil jen ve formě byt velmi kvalitní a ceněné publikace, tak pro jeho uplatnění na trhu je to málo.

Máte nějaké obecnější doporučení pro spolupráci výzkumu a praxe?

Velmi důležitá, ale zároveň velmi široká otázka. Odpověď by mohla začít

hned na začátku při formulování priorit pro zemědělský výzkum či při formulování zakázkových zadání, kde by mělo být velmi silně slyšet hlas uživatelů a jejich aktuálních potřeb.

Významným faktorem je transfer výsledků. Věřím, že český aplikovaný zemědělský výzkum produkuje kvalitní výsledky a je potřeba zefektivnit cesty jejich přenosu k uživateli. Nástrojů je mnoho: odborné publikace v českých časopisech, vydávání certifikovaných metodik, pořádání polních dnů, představení konkrétních výstupů vědy a výzkumu na akcích Celostátní sítě pro venkov atd. Významnou roli by mělo sehrávat odborné poradenství, které by mělo být rychlým a efektivním transferovým nástrojem. Je třeba diskutovat o zaměření a tvorbě koncepce poradenství do budoucna.

FARMA-5 – SOFTWARE

PRO POSOUZENÍ EKONOMIKY ZEMĚDĚLSKÝCH PODNIKŮ

Zemědělství jako podnikání si klade stejné cíle jako jiná odvětví: pro vlastníka je důležitá maximalizace zisku, dlouhodobá udržitelnost i rozvoj a také tlak na vstupy do jeho podnikání. To v dnešní době zahrnuje mimo jiné rovněž šetrné hospodaření ve vztahu k životnímu prostředí. Úspěch v zemědělském podnikání je také podmíněn širokou paletou znalostí více oborů. K nim patří jak obory technické, biologické, ekonomické, tak i manažerské dovednosti.

Součástí manažerského jednání je schopnost sladit často protichůdné požadavky prostředí, integrovat je do vhodných cílů a potom zajistit jejich plnění. Takový postup se neobejde bez kvalitní analýzy dat z podniku i vnějších vlivů na podnik. Analýza potom znamená složitý proces s množstvím dílčích výpočtů, které jsou ve vzájemné vazbě. Pokud se analýzy zabývají i posouzením trendů, návrhem variantních řešení, pak je nejschůdnějším nástrojem matematické modelování. Ústav zemědělské

ekonomiky a informací vyvíjí výpočetní modelový nástroj „FARMA-5“, který může složité výpočty usnadnit a tím pomoci najít optimální způsob hospodaření s vyšším ekonomickým efektem.

ŘEŠENÍ PRO ROSTLINNOU I ŽIVOČIŠNOU VÝROBU

Cílem FARMY-5 je propočítat varianty jak pro budoucí rozhodování, tak pro zpětnou vazbu, a to na základě vložených informací o půdě, ekonomice a stávající struktuře podniku, jež jsou manažerovi dostupné. V oblasti rostlinné produkce FARMA-5 navrhuje vhodný osevní postup a technologie, v oblasti živočišné výroby pak vypočítává její strukturu, otevřený obrat stáda pro mléčný či masný skot, prasata a drůbež.

Součástí FARMY-5 je i bilance živin NPK, která přináší přehled o tom, zda zkoumaný osevní postup má v daných podmínkách vyrovnanou, přebytkovou nebo nedostatkovou bilanci jednotlivých živin. Například u dusíku jsou plusové hodnoty v bilanci organického hnojení, atmosférická depozice a minerální hnojení, minusové hodnoty tvoří v bilanci odběr živin jednotlivými rostlinnými komoditami z půdy.

Dalším zdrojem vstupních dat je registr půdy (LPIS), který poskytuje řadu potřebných informací.

Model FARMA-5 je konstruován tak, aby vycházel ze současných poznatků ekonomiky zemědělské výroby, půdních vlastností, depozice dusíku a vodního hospodářství krajiny.

Výstupy FARMY-5 musejí být ale také konzultovány se zemědělcem, který vnáší hledisko ochoty akceptovat navrženou strukturu a další posouzení výsledků modelu z pohledu praxe. Tím, že je FARMA-5 porovnávána s reálnými výrobními postupy, může ukázat na nové rezervy zemědělského podniku. Varianty, které nabízí FARMA-5, mohou inspirovat při řešení konkrétních situací, a tím pomoci s inovací struktury hospodářství.

AKTUÁLNÍ STAV PŘÍPRAVY SOFTWARE

V současné době se pracovníci ÚZEI zabývají testováním výpočtů v podmínkách zemědělských podniků. Pro případné zájemce o zpracování vlastních podnikových dat je toto testování v rámci probíhajícího výzkumu zdarma. Využívání softwaru by mělo uživatelům umožnit získat rychlou a přesnou představu o dopadu zvolených variant struktury podniku na výslednou ekonomiku podniku a působení na životní prostředí. Například model umí vyhodnotit, jak se změní bilance živin, ohrožení půd erozí, zisku a dalších parametrů, když zemědělec upraví plodiny v osevním postupu, změni kategorii zvířat apod. ÚZEI je aktivním partnerem CSV, který se významně podílí i na přípravě Programu rozvoje venkova. Připravovaný software by měl mimo jiné pomoci podnikatelům při rozhodování, jak a kde nejlépe v podmínkách daného podniku využít aktuální dotační možnosti.

REGIONÁLNÍ POTRAVINY JSOU ZÁRUKOU KVALITY A PŮVODU

„Pro Ministerstvo zemědělství je kvalita potravin jednou z priorit,“ říká v rozhovoru vrchní ředitelka Sekce potravinářských výrob – Úřadu pro potraviny Viera ŠEDIVÁ. „Svou jasnou pozici dlouhodobě deklarujeme prostřednictvím projektů Klasa, Regionální potravina či třeba podporou farmářských trhů. V těchto aktivitách budeme pokračovat i v budoucnu,“ dodává.

Venkov: Úřad pro potraviny zodpovídá za resortní politiku kvality potravin a zpracovaných zemědělských výrobků. Jaká tedy politika Ministerstva zemědělství v tomto ohledu je?

Ministerstvo zemědělství se snaží prostřednictvím kampaní a projektů upozornit spotřebitele na výrobky, které mají přidanou kvalitativní hodnotu nebo tradiční regionální původ. V prvním případě se jedná o projekt Klasa, jehož cílem je zajištění podpory a propagace kvalitních výrobků. Smyslem projektu Regionální potravina zase je vyzdvihnout zejména malé a střední výrobce ve vazbě na daný region.

Dalším nástrojem v rámci politiky kvality je program chráněného zeměpisného označování a zaručených tradičních specialit. V tomto případě má ČR registrované potravinářské výroby, které vycházejí z tradičních receptur vztahujících se k dané zeměpisné oblasti - Pardubický perník, Jihočeská niva, Olomoucké tvarůžky, Hořické trubičky, České pivo, ale i Špekáčky nebo Lovecký salám. Tyto výrobky jsou označeny příslušným evropským logem.

Venkov: Dá se obecně říci, jak kvalitní jsou české potraviny?

Průzkum veřejného mínění, který si v roce 2011 nechalo zpracovat Ministerstvo zemědělství, se mimo jiné snažil zmapovat kvalitu a bezpečnost potravin v České republice. Při hodnocení kvality potravin se potraviny pocházející z ČR těší důvěře - příznivé mínění o jejich kvalitě vyjádřily téměř tři čtvrtiny občanů. U zahraničních potravin převládá negativní názor na jejich kvalitu; podíl negativních odpovědí je něco málo přes polovinu, podíl pozitivních je třetinový. V hodnocení změny kvality potravin na českém trhu po vstupu do Evropské unie se nejvíce obyvatel přiklání k tomu, že kvalita zůstala stejná.

Venkov: Má Ministerstvo zemědělství, respektive Úřad pro potraviny možnost přímo ovlivňovat kvalitu potravin dostupných na českém trhu?

Projekty Klasa, Regionální potravina, programy chráněného zeměpisného označování, zaručených

tradičních specialit jsou z věcného pohledu v gesci právě Úřadu pro potraviny. Z pohledu legislativního je Úřad pro potraviny gestorem zákona o potravinách a příslušných prováděcích vyhlášek, které pro jednotlivé komodity vymezují řadu kvalitativních parametrů. Pomocí výše uvedených nástrojů legislativní či nelegislativní povahy úřad ovlivňuje přímo i nepřímo kvalitu potravin na českém trhu.

Venkov: Váš úřad řídí činnost hodnotitelské komise národní značky kvality Klasa, může tedy ovlivňovat kritéria, podle nichž je značka udělována. Co všechno musí takto označené výrobky splňovat?

Úřad pro potraviny se aktivně podílí na tvorbě pravidel pro udělování značky Klasa. Hlavním požadavkem pro udělení národní značky kvality je prokázání nadstandardní kvalitativní charakteristiky výrobku. Tedy prokázání, v čem je výrobek jedinečný oproti ostatním. Splnění platné legislativy je samozřejmostí a kritéria hodnocení se v závislosti na vývoj technologií průběžně zpřísňují. Obecně platí, že ve výrobku nesmí být použity náhražky, jako je např. sója nebo separát u masných výrobků, výrobce musí uvést, odkud pocházejí suroviny, které použil k výrobě a jejich zastoupení ve výrobku.

Venkov: Je o udělení této značky zájem? Kolik výrobků už je takto označeno?

Národní značka kvality Klasa slouží spotřebitelům a odběratelům k lepší orientaci při výběru produktů, k prezentaci jejich kvality v porovnání s konkurenčními potravinami. O její udělení je ze strany výrobců velký zájem. V současné době lze toto logo nalézt v obchodní síti na přibližně 1187 produktech od 217 českých a moravských výrobců.

Venkov: Kdo kontroluje, zda si výrobek oceněný značkou Klasa kvalitu uchová i s časovým odstupem?

Oceněné výrobky jsou pravidelně kontrolovány Státní veterinární správou i Státní zemědělskou a potravinářskou inspekcí, a to jak ve výrobě, tak v tržní síti. Navíc každý rok probíhá pravidelná cílená kontrola u výrobce, zda výrobek splňuje kritéria a jsou dodržovány parametry, za kterých mu byla národní značka kvality udělena. Značka je propůjčována na tři roky a její vlastnictví může být po této lhůtě prodlouženo, ale také odebráno, pokud dojde ke zhoršení kvality či porušení podmínek pro její získání.

Venkov: Některé projekty z Programu rozvoje venkova se zaměřují na modernizace provozů, inovace... Lze

vysledovat a doložit, že se to následně odráží v kvalitě potravin?

Dotace na modernizaci a posílení konkurenceschopnosti potravinářského průmyslu ČR jdou jak z Programu rozvoje venkova, tak jako národní dotace DT 13, které jsou v gesci Úřadu pro potraviny. Ze zkušenosti při kontrole využití poskytnutých prostředků lze říci, že tyto dotace využívají podniky, které na kvalitu svých výrobků kladou vysoké nároky.

Venkov: Jak funguje webový portál Potravina na pranýři a proč byl vlastně zřízen?

Portál Potravina na pranýři byl spuštěn v červenci 2012 Státní zemědělskou a potravinářskou inspekcí za podpory Ministerstva zemědělství. Jsou na něm zveřejňovány údaje o nebezpečných, falšovaných a nejakostních potravinách neživočišného i živočišného původu z úředně uzavřených kontrolních zjištění SZPI. Cílem projektu je ochrana spotřebitele a podpora poctivého prodejce i výrobce potravin. V květnu 2013 byl rozsah poskytovaných informací rozšířen o odpovědi na časté dotazy spotřebitelů, o praktické rady k vybírání potravin a zacházení s nimi, o zajímavosti ze světa potravin apod.

Venkov: Jaké jsou na web ohlasy?

Od spuštění aplikace – tedy za 10 měsíců – zde inspekce zveřejnila informace o asi tisíci nevyhovujících šaržích potravin. Vyhledávat lze podle mnoha kategorií a lze zobrazit i přehled provozoven, kde byly nevyhovující potraviny nalezeny. Na webu jsou k dispozici veškeré údaje nezbytné k identifikaci závadné potraviny. Začátkem května 2013 návštěvnost portálu překročila hranici dvou milionů. Portál získal na základě hlasů veřejnosti ocenění Křišťálová lupa 2012 v kategorii Veřejně prospěšná služba na internetu.

Venkov: V gesci vašeho úřadu jsou i regionální potraviny. Stojí producenti o to mít své výrobky takto označené?

Zájem výrobců o právo mít na svých výrobcích logo Regionální potravina stoupá a roste i zájem zákazníků o tyto výrobky. Je to osvědčený způsob, kterým MZe nepřímo napomáhá malým a středním podnikatelům, kteří nabízejí kvalitní potraviny jasného původu. Na www.regionálnipotravina.cz dostanou spotřebitelé komplexní informace o projektu, například i o místech prodeje oceněných potravin, pravidlech a harmonogramu soutěže atd.

Venkov: Jak moc se může na kvalitě regionálních potravin podepsat udělení značky kvality?

Foto: archiv MZE

SEKCE POTRAVINÁŘSKÝCH VÝROB – ÚŘAD PRO POTRAVINY:

- zodpovídá za složky řízení rizika, hodnocení rizika a komunikaci o riziku v rámci potravinového řetězce
- analyzuje trendy ve vývoji potravinářského a tabákového průmyslu v ČR a navrhuje směry jeho dalšího rozvoje
- navrhuje a administruje národní dotační programy pro modernizaci a posílení konkurenceschopnosti potravinářského průmyslu ČR, včetně programů na podporu technologických platforem v oblasti potravinářství
- má na starost legislativu v oblasti potravin a lihu, problematiky kvality potravin a zpracovaných zemědělských výrobků
- zajišťuje činnost hodnotitelské komise národní značky kvality Klasa a podílí se také na hodnocení výrobků oceňovaných značkou Regionální potravina
- metodicky řídí dozorové orgány (SZPI, SVS ČR, UKZUZ a SRS) pokud jde o problematiku kontroly potravin a krmiv
- je koordinačním místem pro spolupráci s Evropským úřadem pro bezpečnost potravin (EFSA) a Codex Alimentarius
- věnuje se oblasti integrované prevence a ochrany životního prostředí i zavádění systémů environmentálního řízení

Regionální potraviny jsou zárukou čerstvosti a jasného původu. Zákazníci dostávají jednoznačné vodítko, jaký výrobek pochází z jejich kraje a je kvalitní. Díky krátkým distribučním cestám jsou Regionální potraviny čerstvější a chutnější. Čím blíže jsou ke spotřebiteli, tím méně je

zatíženo životní prostředí při jejich dopravě. Významným aspektem, proč dát přednost regionálním potravinám, je také podpora zaměstnanosti v regionech. Prosperující zemědělci, zpracovatelé i prodejci představují záruku udržení nebo rozšíření počtu pracovních míst.

VE HVOZDU SE DAŘÍ KAMENÍ A – KOZÁM!

Haná je rovina, úrodná rovina. Dokonce tak úrodná, že – jak se hezke hanácke praví v jedné z krajevých říkanek – stačí na poli večer zasadit kromflék a do rána z něho vyrostó nové gatě. Jenže... Hvozd u Prostějova je také na Hané, ale o rovinu tady neza- vadíte. Okolní kopce mají přes pět set i více metrů. „Nám tu na polích roste hlavně kamení,“ říká s mírnou nadsázkou Ivan Hrbek. „A tak jsme si založili kozí farmu.“ Prosperující kozí farmu, nutno dodat, vyhlášenou široko daleko.

Ivan Hrbek hanácky nemluví. Bodejť by taky mluvil, když pochází ze středočeských Zdic. A manželka, považte, je dokonce – řečeno slovy známé kerконоšské pohádkářky Marie Kubátové – Pražka. Kde se tedy vzali v kraji krále Ječmínka?

„Začátkem 90. let jsme se ženou začali podnikat, postupně jsme v Praze vybudovali malou síť restaurací a prodejen se smíšeným zbožím,“ rekapituluje část životní pouti své rodiny šedesátník Hrbek, původním vzděláním i profesí inženýr elektrotechnik. „Jenže jsme shodně došli k závěru, že tohle není to, co bychom chtěli dělat. Takže jsme ze dne na den prosperující podnik zlikvidovali a vyrazili se dvěma nejmladšími dětmi na Moravu. To se psal rok 1995.“

Koupili si dům a začali v podstatě z ničeho budovat novou existenci. Hlava rodiny učila na obchodní akademii v Prostějově ekonomické předměty a spravovala tamní počítačovou síť, paní domu se starala o dům a – hospodářství. „Měli jsme tehdy takový malý stateček, chaloupku plnou zvířátek,“ pokračuje ve vzpomínání Ing. Hrbek a vypočítává, co všechno na jejich dvoře tehdy »krákoralo«: perličky, slepice, křepelky, králíci, ovce, kozy, kravičky, koníci, prasata bílá i vietnamská... „Manželka si tím sice splnila svůj dětský sen, ale záhy jsme zjistili, že jsme záběr poněkud přehnali. Nedalo se to všechno pořádně stihnout. Ráno jsme vstali, vrhli se do práce a večer uléhali s tím, že stejně nemáme pořádně hotovo. Takže jsme redukovali stavy i druhovou pestrost a nechali si přežvýkavce produkující mléko.“

Zrodila se kozí farma Amalthea, s. r. o.

POSVÁTNÁ KOZA

To už se ovšem mezitím Hrbkovi stačili přestěhovat do Hvozdu, pořídit si stateček o něco větší, než byl ten původní, a vrhnout se plnou parou na domácí výrobu sýrů, jogurtů, másla. Mimochodem víte, proč se jejich farma jmenuje právě Amalthea? Protože si její vlastníci při vymýšlení jména svého hospodářství vzali »mustř« od starých Řeků. „Amalthea byla posvátná koza, která svým mlékem odkojila boha Dia,“

Foto: archiv MZE

vysvětluje chovatel koz a také akreditovaný zemědělský poradce Ivan Hrbek. „Její ulomený roh je tím bájným rohem hojnosti, z něhož nymfa štědře sype dary přírody.“

Štědrých darů přírody se – přesně podle záměru majitelů – můžete nadít také na rodinném »kozím« statku ve Hvozdu. Jste-li citlivé duše, darem už pro vás může být pouhá procházka po pastvinách za humny domu, kde se naprosto volně a bez jakýchkoliv náznaků vzájemné druhové nesnášenlivosti svorně prohánějí, případně důstojně procházejí kozy, ovce i krávy. Zvláště, budete-li mít štěstí a budete – podobně jako autor této reportáže – u první procházky čerstvě narozeného jehněte. Jste-li duše orientované spíš na materii, zejména na dobré a zdravé jídlo či pití, přijdete si na své také – k mání tu

je čerstvě nadojené mléko, kozí i kravské, jogurty, tvarohy, máslo. A to včetně unikátního másla kozího, které se může pyšnit titulem Česká biopotravina roku 2012.

„Od samého začátku jsem chtěl sobě, ale i jiným drobným producentům mléka, kteří si stěžovali na potíže s odbytem, dokázat, že i malá farma se může uživit,“ tvrdí Ivan Hrbek.

A MŮŽE?

„Jistěže ano,“ pokračuje. „Důkazem jsou rodinná hospodářství ve starých zemích Evropské unie, kde je průměrná výměra zemědělského podniku kolem 16-17 hektarů. Vtip je v tom, že vše, co vyprodukují, prodají přímému spotřebiteli, nebo zpracují, prodají na farmě,

případně uvaří v restauraci, která je součástí jejich statku. U nás se to nyní prokazuje také – už farma s pěti hektary a 25 kozami je schopná uživit rodinu.“

Vizionář a »kozí průkopník« Hrbek svoji filozofii vštěpuje i dalším chovatelům, angažuje se v různých svazech a sdruženích, objíždí semináře, předává zkušenosti všem, kteří o to stojí. Nedávno jej pozvali dokonce i do televize, kde se řešily problémy malých producentů mléka. „Říkal jsem tam to samé, co pořád říkám chovatelům krav či koz: Za sto litrů mléka dostanete nějakých 800 korun, pokud je ale od vás vůbec někdo odkoupí. Když mléko zpracujete sami, máte ze stejného množství 20 litrů smetany. Vyrobite z ní 10 kilo másla, které prodáte za 2000 Kč. Ze zbývajících 80 litrů mléka uděláte – například – nízkotučné jogurty, které můžete prodat kolem 60 Kč za litr. To je přece rozdíl!“

Hrbkovi aktuálně hospodaří na přibližně dvaceti hektarech – polovina jsou pastviny či louky, druhá polovina orná půda. Na ní pěstují krmné plodiny pro svá zvířata: ječmen, oves, pelušku... Koz mají dvě desítky, na podzim zařadí do chovu další malé kozičky. K tomu se ještě starají o stádečko masných ovcí, které spásá trávu na nepřístupných pastvinách ve stráních, pět krav a dvě dorůstající jalovice. „Kozu je totiž zvíře sezonní,“ vysvětluje strategii farmy její majitel. „V listopadu přestává dojit a znovu začne až po odstavu na jaře narozených kůzlat. Čtyři měsíce bez mléka představují nebezpečí, že bychom mohli přijít o zákazníky. Proto jim v této pauze nabízíme produkty z mléka kravského.“

O zákazníka tedy farma Amalthea nepřichází. Naopak, má jich tolik, že nestíhá uspokojit poptávku. O co je největší zájem? „O kozí sýry – to je náš základní produkt - a ručně tvarované kravské máslo,“ odpovídá Blanka Hrbková při plnění skleniček čerstvým vyrobeným jogurtem. V malém krámku, který je hygienicky oddělenou součástí minimlékárničky, jsou ale k dostání i jiné delikatesy, třeba bílý jogurt ze smetany sebrané na mléce, tvarohy či kravské a kozí kefíry. Není divu, že hlavně o víkendech, kdy na venkov přijíždějí chalupáři a chatáři z Olomouce i odjinud, se tu dveře prakticky netrhnou. „Chceme už delší dobu rozšířit chov, nechceme nakupovat jinde, ale zatímco u krav se nám to daří, kozám se dosud rodili samí kozlíci, kteří nám s mlékem moc nepomůžou,“ trochu si stěžuje Ivan Hrbek. „Letos jsme ale smůlu protrhli, takže nám do stáda brzy přibude sedm či osm koziček,“ dodává s tím, že naprostou většinu současné produkce si prodají sami, doma. Na farmářské trhy skoro nejezdí, protože už nemají, co by na nich nabízel. „Zúčastňujeme se jen specializovaných ekologických akcí, jako byl před nedávnem Biostyl, největší veletrh ekologického zemědělství a zdravé-

ho životního stylu v republice. A občas zajedeme na nějaký trh či třeba hody v nejbližším okolí – v Litovli, Štěpánově, Konicích...“

Amalthea, s. r. o., už je zavedená a známá firma, jejíž výrobky užívají značku Regionální produkt Haná. Manželé Hrbkovi se teď zase snaží pomáhat jiným, kteří s podobnými projekty teprve začínají. „Rozjíždíme kozí farmy po celé republice – od Karlových Varů přes Šumavu až po

Frýdeckomístecko. Mlékárničky už jsme pomáhali uvést do provozu na deseti malých farmách,“ říká Ivan Hrbek a dodává, že svým méně zkušeným kolegům radí i to, jak se mohou dostat k dotacím. Ostatně také s tím už má bohaté zkušenosti: „Peníze z Programu rozvoje venkova nám pomohly zkvalitnit prostředí, ve kterém dojíme a skladujeme krmiva. Také za ně jsme udělali novou podlahu, elektroinstalaci a vybudovali sklad obilí. V současné době

SOVĚTICE HOSTILY ZEMĚDĚLSKÝ DEN

V rámci akcí podpořených Celostátní sítí pro venkov se ve dnech 9. a 10. 5. 2013 uskutečnily v Sověticích výstava Zemědělský den a konference zaměřená na regionální rozvoj.

Účastníci – zástupci místních akčních skupin, zemědělci, zástupci obcí a široká veřejnost – měli možnost se seznámit s dokončenými projekty podpořenými z Programu rozvoje venkova na území MAS Hradecký venkov, zhlédli ukázky přípravy zvířat na výstavu, nácvik předvádění skotu a předvádění zvířat v kruhu a mnoho jiného. Významným bodem programu druhého dne bylo předvedení a hodnocení Českého strakatého skotu, o který má velký zájem odborná i laická veřejnost, zástupci obcí i žáci a studenti okolních škol. Mládež se iniciativně zapojila (stejně jako v minulosti) i do hodnocení zvířat.

Podrobnosti: <http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/krajske-a-regionalni-site/kralovehradecky-kraj/usporadane-akce/zemedelsky-den-s-regionalni-konferenci-v.html>

Foto: archiv MZE

Foto: archiv MZE

CENTRA INOVACÍ PROPOJUJÍ UNIVERZITY S PODNIKATELI

K významným partnerům Celostátní síť pro venkov patří také univerzity. Ty se v poslední době – v souladu s moderními trendy – snaží ve větší míře představit podnikatelům a široké veřejnosti své výzkumné a technologické možnosti. Jednou z možných cest je vybudování a následné provozování center inovací a transferu technologií. Za příklad mohou sloužit Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích či Česká zemědělská univerzita v Praze.

Rok fungování už má za sebou Jihočeská univerzita a Akademické centrum transferu technologií (JCTT – www.jctt.cz). Na jeho vybudování získala Jihočeská univerzita dotaci ve výši bezmála padesát sedm milionů korun z operačního programu Věda a výzkum pro inovace. JCTT slouží všem fakultám

i samostatným pracovištím univerzity a tvoří je dvě samostatné kanceláře – jedna je součástí rektorátu Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, druhá vznikla jako součást Biologického centra Akademie věd ČR. „Posláním centra je pomoci překlenout propast mezi vědeckými laboratořemi a komerční sférou tak, aby i široká veřejnost mohla těžit z vynalézavosti a kreativity výzkumných pracovníků Jihočeské univerzity a Biologického centra,“ uvedla Růžena Štemberková, vedoucí Kanceláře transferu technologií Jihočeské univerzity. „Uplatňováním výsledků výzkumu a vývoje dojde mimo jiné k širšímu zapojení Jihočeské univerzity a Biologického centra do kulturního a sociálně-ekonomického rozvoje na regionální i národní úrovni,“ dodala. Centrum je také kontaktním místem pro firmy, které mají zájem o spolupráci s Jihočeskou univerzitou v oblasti výzkumu a vývoje, využití laboratorních kapacit, kontrahovaného výzkumu, licencí a odborných konzultací. „V konečném důsledku má JCTT zajišťovat komplexní portfolio služeb, od mapování výzkumného potenciálu a jeho podchycení až po praktické uplatnění významných vynálezů učiněných na pracovištích Jihočeské

univerzity a Biologického centra nebo kteréhokoliv dalšího, regionálně či oborově příbuzného subjektu až po akvizici a provádění dlouhodobých smluvních kontraktů a společných projektů s partnery aplikační sféry,“ vysvětlila Štemberková. Konkrétní výstup činnosti JCTT představila nedávno veřejnosti Fakulta rybářství a ochrany vod Jihočeské univerzity (FROV JU), která vyvinula technologii chovu kapra se zvýšeným obsahem omega-3 mastných kyselin. „Omega-3 mastné kyseliny chrání kardiovaskulární systém a jsou důležité pro správný vývoj dítěte,“ uvedl Václav Nebeský, technologický skaut FROV JU, s tím, že zdrojem těchto kyselin jsou primárně ryby. „A protože kapr je nejprodukovanějším druhem ryb v České republice, je tradiční českou rybou u tuzemských konzumentů velmi oblíbenou, zaměřili jsme se právě na něj,“ dodal. Fakulta vyvinula speciální krmivo pro kapra obecného a v současné době už má patentovanou technologii – opatřenou navíc ochrannou známkou – chovu této »národní ryby« se zvýšeným obsahem omega-3 mastných kyselin. „V roce 2012 jsme na naší fakultě úspěšně vyprodukovali přibližně

dvanáct tun Omega 3 kapra. Velká část této várky byla dodána na vánoční trh do Prahy a Českých Budějovic,“ sdělil Nebeský s tím, že licenci k produkci takto »vylepšené« ryby je FROV JU připravena nabídnout i dalším zájemcům.

AKTIVNÍ CENTRUM INOVACÍ V PRAZE

Rok je v provozu také Centrum inovací a transferu technologií (CITT, <http://citt.czu.cz>) na České zemědělské univerzitě (ČZU) v Praze. Vzniklo proto, aby zprostředkovalo spolupráci mezi univerzitou a podnikovou sférou. Cílem je propojení výzkumného a technologického potenciálu univerzity s potřebami podnikatelské sféry. Zjednodušeně řečeno – propojit ty správné lidi či výzkumné týmy z univerzity s jejich protějšky z průmyslu. Možností spolupráce je více: společné vědecko-výzkumné projekty, využívání či prodej patentů a licencí ČZU, nabídku měřících a testovacích přístrojů a laboratorních kapacit školy, odborné konzultace či zakládání společných spin-off firem. Centrum tak napomáhá komercializaci výsledků vědecko-výzkumné činnosti univerzity. CITT má své zástupce na všech fakultách a institutech ČZU. Jsou napojeni na jednotlivé oborově zaměřené vědecké týmy či jednotlivce a fungují jako informační a distribuční kanály uvnitř univerzity. CITT má tak aktualizovaný přehled o probíhajících vědecko-výzkumných aktivitách napříč celou univerzitou. Centrum se také zaměřuje na podporu patentování. Byl odsouhlasen vznik tzv. Licenčního fondu, ze kterého bude možné financovat náklady spojené s ochranou duševního vlastnictví, zejména náklady na podávání patentů a jejich udržování. V této souvislosti

Foto: Dadašková Eva, doc.Ing., Ph.D.

CITT pořádá vzdělávací semináře. Na kurzech Úřadu průmyslového vlastnictví se například účastníci dozvědí, co je patent, užitný či průmyslový vzor, jak patentovat, jaké jsou poplatky za tuzemské i zahraniční patenty, jak vyhledávat v patentových databázích. Velmi vděčnou službou jsou informace o možnostech čerpání finančních

prostředků z národních i mezinárodních zdrojů. Oba popsané příklady mají velký potenciál i pro budoucnost. Například v Programu rozvoje venkova pro období 2014–2020 je připravováno několik opatření se zaměřením na podporu transferu znalostí a inovací v oblasti zemědělství, potravinářství a lesnictví do praxe.

STAV IMPLEMENTACE OPATŘENÍ I.1.3

Opatření I.1.3. (Program rozvoje venkova, Osa I) je zaměřeno na podporu výkonnosti zpracovatelských podniků a na rozvoj inovací. Podpora je zaměřena na hmotné a nehmotné investice, které se týkají zpracování, uvádění na trh, vývoje nových produktů, procesů a technologií. Žadatelem může být výrobce potravin nebo surovin uvedených v příloze I Smlouvy o založení Evropského společenství.

Foto: archiv MZE

OPATŘENÍ I.1.3. MÁ DVĚ PODOPATŘENÍ:

I.1.3.1 Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům;

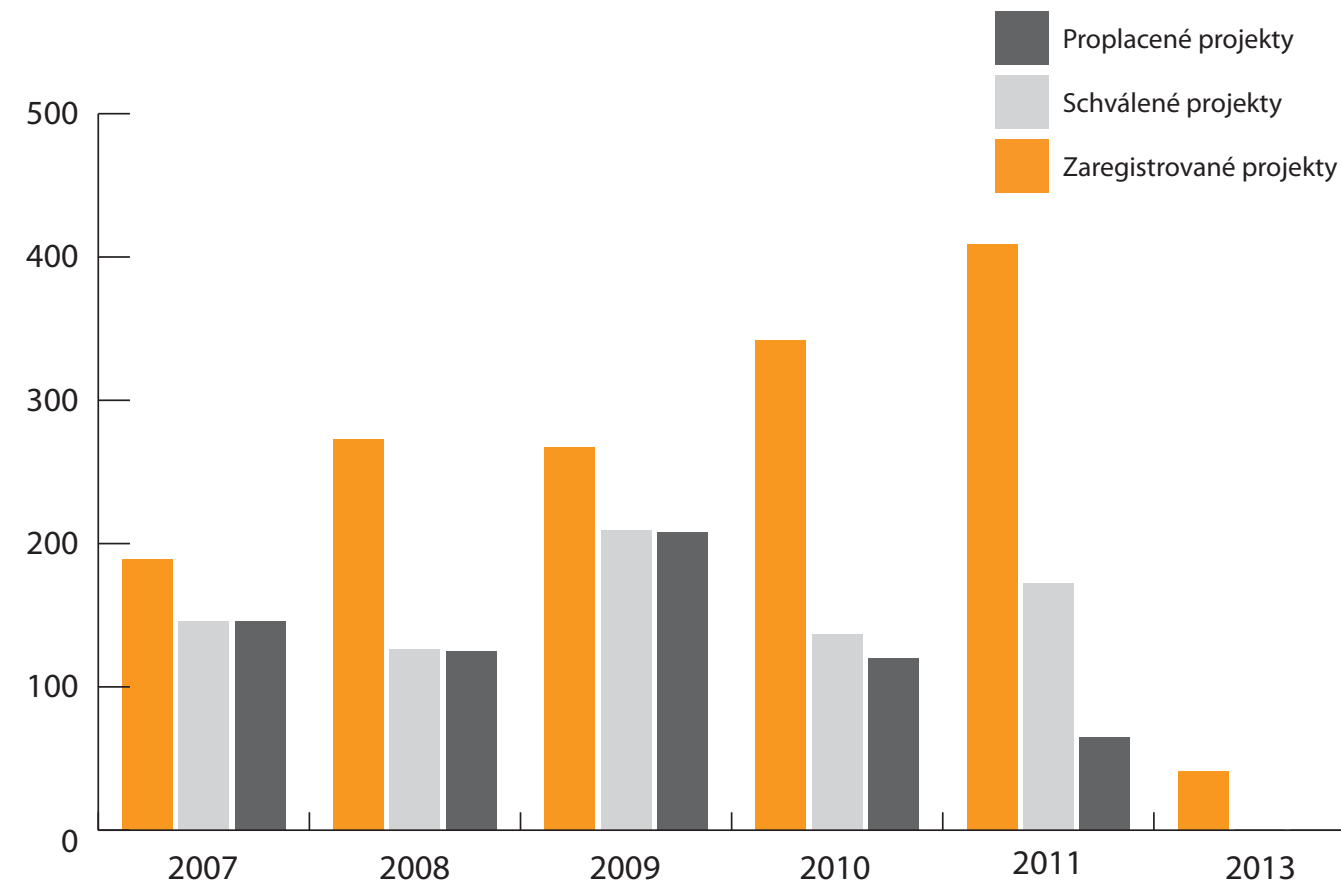
I.1.3.2 Spolupráce při vývoji nových produktů, postupů a technologií (resp. inovací) v potravinářství.

Dosud se uskutečnilo pět kol příjmu žádostí v rámci podopatření I.1.3.1 a v rámci podopatření I.1.3.2 proběhlo osm kol příjmu žádostí.

Od 19. června do 2. července probíhá 19. kolo příjmu žádostí o podporu projektů v rámci Programu rozvoje venkova, které se týká mj. podopatření I.1.3.1, pro které byla alokována částka cca 419 milionů korun. Novinkou tohoto kola je kromě jiného i možnost předkládat projekty na modernizace potravinářských podniků na území hlavního města Prahy.

Více informací: www.eagri.cz (Dotace – Program rozvoje venkova) a na stránkách akreditované platební agentury www.SZIF.cz (Program rozvoje venkova), kde můžete najít praktické informace týkající se podávání žádosti o dotaci.

Více informací: www.eagri.cz (Dotace – Program rozvoje venkova).

k 30.4.2013	Celkem	I.1.3.1	I.1.3.2
Zaregistrované projekty (ks)	1 521	1 403	118
Částka za zaregistrované projekty (Kč)	6 564 536 582	4 744 679 486	1 819 857 096
Schválené projekty (ks)	790	745	45
Částka za schválené projekty (Kč)	3 252 811 918	2 507 688 301	745 123 617
Podané žádosti o proplacení (ks)	685	655	30
Částka za podané žádosti o propl. (Kč)	2 404 477 881	1 958 016 532	446 461 349
Proplacené projekty (ks)	664	639	25
Proplaceno (Kč)	2 297 767 207	1 894 213 638	403 553 569

VENKOV PLZNI – PLZEŇ EVROPĚ

Plzeň je ve světě známá nejen díky skvělému pivu a strojírenskému průmyslu, ale nyní i díky prestižnímu titulu Evropské hlavní město kultury 2015. Ten by měl být přínosem nejen pro krajské město, ale širší region. Toho využily místní akční skupiny působící v Plzeňském kraji a díky podpoře z Programu rozvoje venkova realizují projekt, který prezentuje kulturní a turistický potenciál celého regionu.

„Když v říjnu 2011 poprvé přišla na setkání místních akčních skupin (MAS) Plzeňského kraje regionální programová manažerka Kateřina Melenová ze společnosti Plzeň 2015, byly naše představy o titulu Evropské hlavní město kultury (EHMK) mlhavé,“ říká Jan Florian z MAS Český Západ – Místní partnerství a dodává: „Rychle jsme ale pochopili, že projekt EHMK může mít podstatný dopad i do širokého okolí krajského města. Koncept regionálního

Foto: archiv MZE

programu nás nadchnul a začali jsme rozvíjet myšlenky, propojovat nápady – začali jsme spolupracovat.“

Titul Evropské hlavní město kultury propůjčuje Evropská unie jednomu či více městům, které díky tomu mají možnost představit Evropě svůj kulturní život a jeho rozvoj. Udělení titulu má být podnětem ke kulturnímu vývoji a změnám v daném městě. Stejně se k titulu EHMK snaží přistupovat Plzeň, která se rozhodla svůj program zaměřit na širší region a pomoci tak podpořit snahy o rozvoj kultury v celém kraji.

Pro regionální program byly vybrány tři programové linie: Západočeské baroko, Land Art – umění v krajině a industriální památky.

Po několika pracovních schůzkách byla navržena základní kostra projektu spolupráce, na které se podílí 7 z 11 MAS působících v Plzeňském kraji. Společně připravený projekt Skrytá bohatství aneb venkov Plzeň získal dotaci 3,3 mil. Kč z opatření IV.2.1.a) v rámci 15. kola příjmu žádostí Programu rozvoje venkova. Projekt propojuje dílčí aktivity jednotlivých MAS vztahující se především

k tématu baroko (mapování a prezentace památek i místní historie, pořádání kulturních akcí pro veřejnost) a vytváří z nich ucelenou nabídku nejen pro kulturní turisty, ale i pro místní obyvatele. Společnou aktivitou projektu bude také vydání edice šesti publikací VENKOVSKÉ BAROKO zaměřených na zajímavosti z tohoto období. Spolupracující MAS věří, že navrhovaný projekt jim pomůže představit venkov Plzeňského kraje jako svébytný prostor žijící svým vlastním specifickým kulturním životem, který je atraktivní a moderní.

VENKOVSKÉ EXPO

K prezentaci kulturní a turistické nabídky venkovských regionů přispěla akce VENKOVSKÉ EXPO aneb Veletrh krajiny pořádaná na jaře 2013 v Plzni, v industriálním areálu bývalého pivovaru Světovar. Ten má do roku 2015 projít kompletní rekonstrukcí a stát se novým víceúčelovým prostorem sloužícím ke kulturním a společenským akcím. „Název EXPO jsme si vypůjčili od světových výstav, kde se jednotlivé země snaží co nejvíce zaujmout návštěvníky, připravují pro ně okázalé expozice, chlubí se historií i dovednostmi svých obyvatel a předhánějí se v novátorství. I my jsme chtěli ukázat nejen Plzni, ale i celé Evropě, že náš kraj má co nabídnout a umí to zajímavě a neotřele prezentovat,“ vysvětluje Jan Florian. Instalace v hlavním sále byla zpracována studenty Ústavu umění a designu Západočeské univerzity v Plzni. V netradičně pojatém prostoru byly prezentovány skutečné

artefakty, sochy, modely a jiné objekty. V přilehlých prostorech pak návštěvníci našli salon umělců působících na venkově, ale i typickou venkovskou hospůdku s harmonikářem a pivem uvařeným speciálně pro tuto příležitost. Kulturní program dvoudenní akce připravily soubory z jednotlivých MAS – ochotníci, tanečníci i hudebníci. Svě místo v programu měl i Autobus linky 2015 – mobilní kulturní a informační prostor, postavený podle návrhu výtvarníka Petra Nikla, který již od loňského podzimu vozí živou kulturu do všech koutů kraje. Na nádvoří byl připraven také řemeslný jarmark, ochutnávky regionálních produktů a výtvarné dílny pro děti.

Úspěch akce závisel na kvalitní propagaci. MAS zvolily jak klasický výlep plakátů, tištěnou inzerci a živé vstupy v regionálním vysílání Českého rozhlasu, tak i netradiční způsob reklamy – tzv. flash-moby. „Vyzvali jsme dva soubory lidové hudby, aby vystoupením na netradičních místech v Plzni pozvali veřejnost na EXPO. Celou prezentaci včetně udivených reakcí

lidí jsme natáčeli a okamžitě umístili na web i sociální sítě,“ popisuje Florian. Součástí propagace akce bylo vydání vlastních novin, informujících o nabídce turistických cílů a kulturních akcí v celém regionu na období květen – říjen. Noviny i videa jsou ke zhlédnutí na www.venkovplzni.cz. Díky tomu sloužilo EXPO jako pozvánka k návštěvě venkova Plzeňského kraje.

Ti, kteří letos na jaře promeškali příležitost navštívit Venkovské EXPO, budou mít možnost zhlédnout ochutnávku z prezentace na 40. ročníku agrosalonu Země živitelka v Českých Budějovicích ve dnech 29. 8.–3. 9. 2013 nebo v rámci 9. ročníku mezinárodního veletrhu cestovního ruchu ITEP 2013 ve dnech 19.–21. 9. 2013 v Plzni.

ZA KULTUROU NA VENKOV!

Součástí projektu je také uspořádání několika kulturních akcí lokálního významu. Ty připravují místní akční skupiny ve spolupráci se svými partnery – obcemi, neziskovými organizacemi a podnikateli a snaží se zprostředkovat kvalitní kulturu a zábavu i obyvatelům venkova.

- 29-30. 06. 2013** Tajemství zámeckých komnat, zámek Žinkovy
- 13. 07. 2013** Úterský jarmark
- 13. 07. 2013** Svatomarkétská pouť v Erpužicích
- 03. 08. 2013** Zahradní slavnosti na zámku ve Svojsíně
- 10. 08. 2013** Zámecké zahradní slavnosti, Dolní Lukavice
- 17. 08. 2013** Barokní den, synagoga Radnice
- 14. 09. 2013** Barokní den, klášter Mariánská Týnice
- 05. 10. 2013** Výstava Baroko, Regionální muzeum Nečtiny

VE VÍSKÁCH JEDNALI O VENKOVĚ

Sedm desítek zástupců obcí, neziskových organizací a škol z České republiky, Slovenska, Rakouska i Německa se v obci Vísky na Blanensku zúčastnilo dvoudenního setkání obcí, evropských škol obnovy venkova a podobných vzdělávacích institucí i aktivit.

„Smyslem akce, která se koná každý rok, je výměna zkušeností mezi jednotlivými školami obnovy venkova a dalšími vzdělávacími institucemi zabývajícími se venkovským prostorem,“ sdělil starosta obce Vísky Stanislav Kamba a vyjmenoval témata, o nichž se jednalo letos: Rodina a venkov, Obnovitelné zdroje, Program rozvoje venkova 2014–2020, Turistika a agroturistika a Zaměstnanost.

Většina z přibližně dvou desítek přednesených příspěvků byla orientována na venkovský prostor a související témata. Prezentovány byly například příspěvky na téma strategické plánování na venkově, pracovní místa na venkově, komunity pro zelenou energii: Šance malých obcí na silnější pozici?... Vrchní ředitel Sekce přímých plateb a rozvoje venkova Ministerstva zemědělství Ing. Pavel Sekáč seznámil přítomné s aktuálním stavem přípravy Programu rozvoje venkova na období 2014–2020.

Obec Vísky je jihomoravskou Vesnicí roku 2008. Jednání se konala v sále místní orlovny, který byl v roce 2010 obnoven v rámci projektu Programu rozvoje venkova (PRV) – „Komunitní centrum Vísky“. Rekonstrukce areálu bývalé fary na komunitní centrum byla podpořena z PRV částkou 6,4 milionu korun a kromě sálu se zázemím zde vzniklo mateřské centrum, klub seniorů, učebna, klubovny se sociálním zázemím a venkovní areál s dětským hřištěm. Součástí

bohatého programu akce byla i prohlídka dalšího objektu rekonstruovaného s přispěním evropského Programu rozvoje venkova – místního kostela zasvěceného svatému Michaelovi, který byl postaven ve 13. století.

„Na setkání byly ovšem prezentovány také jiné příklady realizovaných projektů obnovy a rozvoje venkova,“ uvedl starosta

s tím, že pro účastníky jednání byla připravena i organizovaná prohlídka »jeho« obce. „Pochlubili jsme se expozicí minerálů, hasičskou zbrojnicí, přírodním kulturně-sportovním areálem, zázemím pro včelařský kroužek či chovem starokladrubských koní. V chovu lipicánů nám byl představen nejmladší přírůstek. Kdo měl zájem, mohl si prohlédnout malý pivovar, Agro-

centrum Ohrada Vísky, případně ochutnat místní produkty,“ uzavřel starosta obce Vísky Stanislav Kamba.

Více informací o akci: <http://www.spov.org/skoly-obnovy-venkova-1/prezentace-ze-setkani-ve-viskach-23-a-24-kvetna-2013.aspx>

KOJENECKÉ VÝŽIVĚ POMOHLY PENÍZE Z UNIE

Jedním z příkladů efektivního využití peněz z Evropské unie je projekt FRUTY Podivín Modernizace provozu výroby kojenecké výživy. Bezmála pět milionová dotace z Programu rozvoje venkova pomohla výrazně zvýšit kvalitu výrobků.

Společnost FRUTA Podivín patří k výrobním podnikům společnosti Hamé. Pracuje v ní více než dvě stě zaměstnanců a vyrábí ovocné kojenecké výživy, mj. v BIO kvalitě, dále povidla, ovocné směsi či džemy. S těmito výrobky pod značkami Hamé, Hamánek, Hamé Sweet se můžete setkat v obchodech prakticky po celé ČR i v zahraničí. Ročně závod zpracuje tisíce tun čerstvého ovoce i dalších surovin.

V dubnu 2008 podala FRUTA žádost o dotaci. Po jejím schválení Státním zemědělským intervenčním fondem závod zakoupil potřebné stroje na linku balení kojeneckých výživ, které umožňují zlepšení kontroly jakosti, značení, bezpečnosti výrobků a usnadnění manipulace.

„V rámci projektu Modernizace provozu výroby kojenecké výživy – III. etapa jsme formou dotací získali celkem 4 630 371 Kč – tři a půl milionu korun činil příspěvek Evropské unie, zbytek byl z národních zdrojů ČR,“ uvedl Petr Kopáček, PR manažer firmy Hamé. „Státní dotace ale představovaly jen menší část z celkových investic v této oblasti. FRUTA v rámci zmíněného

Foto: archiv MZE

projektu investovala více než 18,5 milionu korun. Peníze byly investovány do nákupu nových strojů a výrazné modernizace výroby kojeneckých výživ,“ dodal.

Konkrétně podivínský závod zakoupil například kamerový prohlížeč sklenic, etiketovací stroj či stroj pro skupinové balení. „Díky této investici jsme mohli zlepšit kontrolu skleněných obalů, jakost hotových výrobků, bezpečnost výroby a zefektivnit výrobní procesy,“ doplnil Kopáček s tím, že FRUTA Podivín v současnosti žádá o další dotaci z Programu rozvoje venkova.

„Připravujeme projekt Optimalizace výroby džemů a ovocných pomazánek s vyšším obsahem nutričně a senzoryckými významnými látkami. Rádi bychom, aby tuto investici podpořil i stát, proto jsme požádali o dotaci v rámci výzvy I.1.3.2. Spolupráce při vývoji nových produktů, postupů a technologií (resp. inovací) v potravinářství,“ uzavřel PR manažer.

POTRAVINA JE ČERSTVÁ, KDYŽ...

Foto: archiv MZE

Nároky kladené spotřebiteli na nakupované potraviny rostou: zákazníci se stále pečlivěji zajímají o jejich původ, složení a čerstvost. A právě čerstvým potravinám se věnoval cyklus seminářů Potravinářské komory ČR „Čerstvé potraviny a jejich kontrola dozorovými orgány“. Tento projekt (12/015/1310a/131/000023/1) byl finančně podpořen z Programu rozvoje venkova celkovou částkou 655 885 Kč (EU – 491 913 Kč, národní zdroje – 163 972 Kč).

Cílem seminářů bylo seznámit účastníky z řad provozovatelů potravinářských podniků a dalších zájmových skupin s problematikou čerstvých potravin z pohledu legislativy v oblasti potravinového práva, očekávaných změn a dopadů na provozovatele. Dále pak s přístupem dozorových orgánů ke kontrole čerstvých potravin živočišného a neživočišného

původu a také s analytickými nástroji pro kontrolu změn složení a kvality v celém potravinovém řetězci. Definicí čerstvé potraviny a parametrů, které musí splňovat, byla věnována stěžejní část seminářů. Obsáhlá diskuse se také vždy rozvinula kolem aktuálních otázek evropského potravinového práva a vybraných zásadních předpisů – FIAP, zdravotní a výživová tvrzení, nařízení o poskytování informací

o potravinách spotřebitelům... Semináře byly zaměřeny také na další posílení komunikace a vysvětlení přístupu ke kontrole mezi dozorovými orgány, zpracovateli a provozovateli potravinářských podniků a dalšími zájmovými skupinami.

**Více informací: www.foodnet.cz
(akce – materiály ze seminářů).**

FARMA JE SRDEČNÍ ZÁLEŽITOST!

Tradiční gazdování s moderními trendy zemědělské výroby dokázal propojit Jiří Prokeš. Na své farmě chová ovce, spolupracuje s vysokými školami, organizuje stáže studentů, pořádá přednášky i pracovní dílny. „V rámci možností využíváme informací a nových metod zemědělského výzkumu hlavně v oblasti výživy a šlechtění zvířat,“ říká.

Farma Jiřího Prokeše za sebou nemá dlouhou historii – ve Smilovicích, pár kilometrů od Třince, v podhůří Moravskoslezských Beskyd, byla založena teprve v roce 2000. „Jedná se o hospodářství rodinného typu, kde veškerou činnost zabezpečují všichni členové rodiny,“ popisuje majitel. „Věnujeme se především chovu ovcí se zaměřením na produkci plemenného materiálu a zároveň provozujeme rostlinnou výrobu,“ dodává.

Prokešovi, kteří čerpali v roce 2012 podporu z Programu rozvoje venkova, Osa II, opatření II.1.1. – LFA a opatření II.1.3. – Agroenvironmentální opatření, intenzivně obhospodařují na dvacet hektarů půdy, ovšem plochy, kterou využívají, rok od roku přibývá.

„Rozvoj farmy je velmi progresivní – cílem je rozšiřovat jak živočišnou, tak rostlinnou výrobu. Postupnou obnovou travních porostů a cílenou výživou rostlin docílujeme vysokých výnosů zelené píče,“ zdůrazňuje hospodář s tím, že jejich hlavní činností je chov ovcí anglického plemene Suffolk. V současné době mají dva plemenné berany a šedesát pět bahnic.

Jiřího Prokeše od jiných, jemu podobných farmářů, odlišuje snaha využívat při svém hospodaření aktuálních výstupů

Foto: www.beskydskiove.cz

zemědělského výzkumu. „Aplikujeme informace a nové metody zemědělského výzkumu hlavně v oblasti výživy a šlechtění zvířat. Také se snažíme vnést do rostlinné výroby nové technologické a inovační metody v oblasti produkce objemných krmiv,“ vysvětluje a hned dodává konkrétní příklady: „Na základě výsledků testování speciálních doplňků výživy zvířat na ‘Uniwersytecie przyrodniczym w Lublinie’, používáme v chovu ovcí moderní a inovativní lizy, které působí na vnitřní parazity a kokcidie. Jsou sestaveny na přírodní bázi rostlinných extraktů, které mají schopnost potlačovat parazitózy i kokcidie u ovcí a zároveň dodávají zvířatům minerální látky i energii. Mohou se využít v ekologických chovech, protože vlastní ekologický certifikát.

A používáme i další doplněk krmných směsí – opět preparát na bázi přírodních látek a extraktů z rostlin, který potlačuje kokcidie v útlém věku zvířat. V návaznosti na to provádíme koprologická vyšetření pozorovaných zvířat a skupin s možností dalšího vyhodnocení a publikování výsledků.“

Kromě zmíněné univerzity v polském Lublinu Prokešovi aktivně spolupracují také s Mendelovou univerzitou v Brně. Studenti do Smilovic jezdí na praxi, na farmě jsou pro ně pořádány přednášky spojené s chovem ovcí a krmivářskou problematikou. „Studenti zde mají možnost využít získané informace a data k obhajobě bakalářských, magisterských a dizertačních prací. Momentálně se u nás realizuje dizertační práce na téma Zhodnocení vlivu přírodních anthelmintik

na růst a jatečnou hodnotu jehňat,“ říká Roman Cieslar, který má na farmě v popisu práce (mj.) komunikaci s veřejností, a doplňuje, že na praktickou výuku a přednášky na statek v podhůří Beskyd přijíždějí i zahraniční studenti. Ve spolupráci s brněnskou i lublinskou univerzitou uspořádali Smilovičtí mezinárodní workshop doktorandů týkající se chovu ovcí i jiných hospodářských a zájmových zvířat i lesní zvěře.

Majitelům farmy se daří. Za jejich úspěchy při šlechtění ovcí a zavádění nových metod v oblasti reprodukce a odchovu jehňat je, jak sami tvrdí, dodržování nových technologií výživy a permanentní vzdělávání se. „Při naší práci klademe důraz na kvalitu, kvantita není pro nás prioritou. Z výsledků, kterých jsme doposud dosáhli, je čitelné, že farma je naše srdeční záležitost, prvotřídní kondice a kvalita našich zvířat je to, k čemu naše práce a snaha směřuje,“ tvrdí Jiří Prokeš. A jaké má plány do budoucna?

„Momentálně pracujeme na projektové a povolenací dokumentaci k výstavbě ovčína s celkovým zázemím pro chov ovcí a následným zpracováním vzniklých produktů,“ popisuje, čím se právě zabývají. Pořízením nových plemen ovcí chtějí na farmě doplnit sortiment produkce o mléko a vlnu. „Ve spolupráci se zahraniční vysokou školou také plánujeme vstup do studentského programu ERASMUS, který umožní zahraničním studentům oficiální stáže a praxe. Dalším cílem je prohlubování vztahů na poli výzkumu a vědecké činnosti,“ uzavírá majitel úspěšné farmy v podbeskydských Smilovicích.

PLEMENO SUFFOLK

- pochází z Anglie, ve světě je značně rozšířené
- bezrohé plemeno středního až velkého vzrůstu s černě zbarvenou hlavou a nohama, dobrým osvalením a dobrými růstovými schopnostmi
- používá se pro užitkové křížení a chová se především pro maso
- plodnost tohoto plemene je 170-180 %, přírůstek 330-380 g.
- vyniká dobrým zdravím a dlouhým plodným obdobím
- živá hmotnost je u beranů 100-130kg, u bahnic je to 75-85 kg.

MÁTE SVÉHO VČELAŘE? MĚLI BYSTE MÍT!

Včelařů přibývá. Podle Yvety Svobodové, ředitelky střediska volného času ROROŠ v Novém Městě pod Smrkem a vedoucí včelařského kroužku, je to především zásluhou dobře fungující osvěty.

„Práce se včelami je práce s živou přírodou, proto by měl každý včelař absolvovat včelařskou školu nebo kurz pro začínající včelaře,“ míní Yveta Svobodová. „Ubylo by tak včelařů, které zajímají dotace a teprve potom včely.“ Jako vedoucí včelařského kroužku i jako žena ředitele Středního odborného učiliště včelařského – Včelařského vzdělávacího centra v Nasavrkách Bedřicha Svobody ví dobře, o čem mluví. Připomínat, že oba jsou dlouholetí a zapálení včelaři, by bylo nošením medu do úlu.

Ministerstvo zemědělství se snaží včelaře podporovat – ty začínající i ty už zavedené. Koneckonců také Svobodovi měli možnost čerpat peníze z Programu rozvoje venkova. V roce 2010 uspěli s projektem Rekonstrukce a vybavení prostor pro zpracování medu a více než dvě stě tisíc korun, které získali, investovali do přestavby přístavku u svého domu na moderně vybavenou stáčírnu medu. Nové vybavení jim umožnilo rozšířit produkci o další výrobek – pastovaný med. Tento produkt získal v nedávné době značku Regionální produkt Jizerské hory.

„Regionální značka je důležitá jak pro držitele, tak pro kupujícího,“ tvrdí Svobodová. „Zákazníci se pro dobrý med se zřetelným označením regionálního původu rádi vracejí a s nimi přicházejí další. Stálá klientela je vizitkou dlouholeté dobré práce. Místní akční skupina Frýdlantsko vytvořila velmi pěknou mapku a informační materiál o místních produktech. Je jen škoda, že některá města a obce nejsou místním výrobcům a producentům více nakloněné.“

Rekonstruovaný přístavek se hodí nejen ke stáčení medu, ale také k výuce – velká okna totiž umožňují pohodlně pozoro-

Foto: Pavel Dostalík

MLADÍ VČELAŘI SOUTĚŽILI V NASAVRKÁCH

Celkem 36 dětí se druhý červnový víkend zúčastnilo v Nasavrkách celorepublikového kola soutěže mladých včelařů Zlatá včela. Na soutěžící čekaly znalostní test, mikroskopování, obhajoba seminárních prací, poznávání včelařských pomůcek a včelařsky významných rostlin, včelařská praxe a další disciplíny.

KONEČNÉ POŘADÍ ZLATÉ VČELY:

1. Marie Macháčová, Vyšehradští včelařiči, Praha
2. Jiří Fusek, Valašská Bystřice, Vsetínsko
3. Pavel Dostalík, Nové Město pod Smrkem, Liberecko

Všichni tři postoupili na setkání mladých včelařů v německém Münsteru. Věřme, že český tým bude tuzemské včelaře reprezentovat dobře. Předpoklady k tomu určitě má: Česká republika loni vyhrála a Maruška i Pavel byli členy vítězného družstva.

Foto: archiv MZE

vat zvenčí, co se právě děje uvnitř. A toho samozřejmě Yveta Svobodová využívá při práci s členy »svého« včelařského kroužku. Aktuálně do něj chodí sedm dětí ve věku 9-15 let. „Učí se včelařskou teorií, pracují s živými včelami, poznávají rostliny, mikroskopují, osvojují si včelařskou terminologii, pracují se včelařským nářadím a pomůckami, probíráme legislativu i historii,“ popisuje paní vedoucí s tím, že malí i větší frekventanti zpracovávají seminární práce na včelařské téma, které je zaujalo, například vliv teploty na chování včel. „Také se učí jednat s lidmi a organizovat včelařské soutěže pro veřejnost. Včelařiči kluci se každoročně účastní soutěže Zlatá včela. Jsou šikovní – to je vidět na výsledkové listině. Někteří jsou členy kroužku už sedm let a mají vlastní včelstva.“

Podle Svobodové je ke včelám nutné přistupovat s pokorou a láskou, vztah k nim je třeba dlouhodobě budovat, nejlépe už od dětství. „Já pomáhala tatínkovi od svých dvanácti let,“ vzpomíná. Jako dítě jsem z toho příliš nadšená nebyla, ale teď jsem mu velmi vděčná za jeho trpělivost a lásku. Přesně si pamatuji na okamžik, kdy se zlomila má nechuť pomáhat u včel. Matičky se vracely ze snubního letu a jedna padla vysílením do trávy před úlem. Podařilo se mi ji najít. Přiložila jsem ji ke vchodu do úlu, kterému se říká česno, a tak jsme s tatínkem zachránili matičku i včelstvo. Od té doby jsem už jezdila ke včelám ráda.“

Pod horou Smrk včelařiči manželé také pořádají různá setkání a vzdělávací akce pro včelaře, zájemce o včelí produkty i pro školy. „Nejvíce ze všeho mne těší, že zájem o med pořád roste,“ pochvaluje si Yveta Svobodová. „Podílí se na tom zpracovaná včelařská osvěta a vyšší vzdělanost včelařů, kteří mohou lépe informovat své zákazníky o včelích produktech

a jejich využití. Med je přírodní produkt, který by měl být v každé domácnosti. Ostatně, ne nadarmo se říká: „Každý má svého lékaře a každý by měl mít svého včelaře.“

P.S.: Víte, proč se středisko volného času v Novém Městě pod Smrkem jmenuje ROROŠ?

Tady je rozluštění hádanky od osoby nejpovolanější, totiž paní ředitelky Svobodové: „Všichni naši absolventi by měli ve svém životě umět dobře použít: Rozum, Odvahu, Rychlost, Orientaci a také je nutné, aby jim přálo Štěstí!“

ZA VČELY »ZASKAKUJÍ« ČMELÁCI Z TROUBSKA

Jediným místem, kde se v České republice laboratorně chovají čmeláci, je Výzkumný ústav pícninářský v Troubsku u Brna. Důvod je prostý: čmelák může při opylování nahradit včely, které v tuzemsku decimuje varroáza, mor včelího plodu i dlouhotrvající zima. Hnízda se čmeláky zemními, které v Troubsku chovají už dvacet let, si tu poslední dva roky můžete koupit. Tedy, obecně vzato – v současné době už si čmeláky nekoupíte, jsou vyprodání. A pokud si je budete chtít pořídit na příští rok, měli byste svou objednávku poslat nejlépe už v lednu 2014. „Na jaře odchytneme několik čmeláků venku a zařadíme pro oživení krve do laboratorního chovu,“ popsala pro server novinky.cz entomoložka Alena Bučánková. „Naši čmeláci se tak neliší od volně žijících, mají jen posunutý režim. Zatímco v zimě by venku spali, u nás někteří hnízdí a rozvíjejí se; naopak spí v létě. Můžeme je tedy v zimě používat k vědeckým výzkumům,“ dodala. Využití čmeláků je široké, často se »nasazují« třeba ve sklenicích – na rozdíl od včel, které potřebují volný prostor, totiž sbírají spíše na jednom místě. Proto je také mohou zahrádkáři či zemědělci umístit na zahradě, resp. konkrétním poli.

Podpořit chov včel a rozvoj včelařství má nový Český včelařský program Ministerstva zemědělství pro roky 2014–2016. Zaměřený je především na získávání nových včelařů, vzdělávání zájemců o včelaření a zvyšování počtu včelstev. „Chceme ke včelařství přivést mladé lidi. Je důležité udržovat takové stavy včelstev, které zajistí dostatečné opylování zemědělských plodin,“ uvedl ministr zemědělství Petr Bendl.

EKOZEMĚDĚLCI MAJÍ NOVOU KONTROLNÍ ORGANIZACI

Od ledna tohoto roku může provádět kontrolu a certifikaci v ekologickém zemědělství další, v pořadí už čtvrtá organizace – společnost Bureau Veritas Czech Republic, s.r.o., která se stala vítězem veřejné soutěže vypsané Ministerstvem zemědělství. Přidala se tak ke svým předchůdkyním a nyní kolegyním: KEZ, o.p.s., ABCERT AG a Biokont CZ, s.r.o.

„Bureau Veritas má bohaté zkušenosti z kontrol a certifikací ve Francii, Švýcarsku, Německu, Velké Británii a Slovinsku. Působí ale i mimo Evropu – v USA, Indii, Maroku nebo na Madagaskaru. V České republice má Bureau Veritas několikaletou tradici jako zlatý partner soutěže Česká biopotravina roku,“ vysvětlil Ing. Martin Leibl, Ph.D. z oddělení ekologického zemědělství Ministerstva zemědělství.

Společnosti Bureau Veritas Czech Republic, s.r.o., KEZ o.p.s., ABCERT AG a Biokont CZ, s.r.o. jsou – v souladu se zákonem o ekologickém zemědělství – Ministerstvem zemědělství smluvně pověřeny ke kontrole dodržování legislativních pravidel na ekofarmách a ve výrobnách biopotravin.

PŘÍSNÉ PODMÍNKY PRO VŠECHNY

Uvedené kontrolní organizace musejí plnit podmínky normy ČSN EN 45011 (závazná norma pro kontrolní a certifikační postupy) a musejí mít dostatečné technické a materiální vybavení. Inspektoři provádějící kontrolu se pak povinně vykazují dostatečným vzděláním a praxí.

Zájemce o podnikání v ekologickém zemědělství si vybere jednu kontrolní organizaci, s níž uzavře smlouvu. Vybraná kontrolní organizace u něj provede vstupní kontrolu, a pokud je vše v pořádku, vydá o tom potvrzení a zájemce se může registrovat na Ministerstvu zemědělství. Ještě před registrací ale musí splňovat všechny legislativní podmínky. Všichni podnikatelé v oblasti biopotravin musejí být registrováni na Ministerstvu zemědělství. Registrované subjekty jsou pak minimálně jednou ročně komplexně zkontrolovány.

Kromě pověřených kontrolních organizací zajišťují kontrolu v ekologickém zemědělství také státní organizace: Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský, kontrolující ekologické farmy, a Státní zemědělská a potravinářská

Foto: archiv MZE

inspekce, provádějící rozbory biopotravin na přítomnost zakázaných látek.

CERTIFIKACE PRODUKCE

Další kapitolou je certifikace produkce. Pozemky zařazené do ekologického zemědělství procházejí nejdříve přechodným obdobím (2 až 3 roky) a teprve poté je možné produkci z těchto pozemků certifikovat jako BIO.

Pro výrobce biopotravin přechodné období neplatí. Pokud výrobce používá pouze certifikované suroviny

a dodrží všechna další legislativní pravidla, může ihned začít vyrábět certifikované biopotraviny.

Certifikace bioprodukce je výsledkem kontroly a certifikát se vydává maximálně na dobu patnácti měsíců. Pouze certifikovaná ekofarma nebo výrobce biopotravin může své produkty označovat jako BIO.

Více informací: www.eagri.cz (Zemědělství – Ekologické zemědělství) a www.ekozemelstvi.cz.

PROGRAM ROZVOJE VENKOVA

PRO OBDOBÍ 2014–2020 BUDE REALIZOVÁN V 6 PRIORITNÍCH OBLASTECH:

- 1) PODPORA PŘEDÁVÁNÍ ZNALOSTÍ A INOVACÍ V ZEMĚDĚLSTVÍ, LESNICTVÍ A VE VENKOVSKÝCH OBLASTECH**
 - podpora inovací a znalostní základny ve venkovských oblastech;
 - posílení propojení zemědělství a lesního hospodářství s výzkumem a inovacemi;
 - podpora celoživotního vzdělávání a odborného vzdělávání v sektorech zemědělství a lesního hospodářství.
- 2) ZVÝŠENÍ KONKURENCESCHOPNOSTI VŠECH DRUHŮ ZEMĚDĚLSKÉ ČINNOSTI A ZLEPŠENÍ ŽIVOTASCHOPNOSTI ZEMĚDĚLSKÝCH PODNIKŮ**
 - usnadnění restrukturalizace zemědělských podniků, které se potýkají se závažnými strukturálními problémy;
 - usnadnění generační obnovy.
- 3) PODPORA ORGANIZACE POTRAVINOVÉHO A NEPOTRAVINOVÉHO ŘETĚZCE A ŘÍZENÍ RIZIK V ZEMĚDĚLSTVÍ**
 - lepší začlenění prvovýrobců do potravinového řetězce;
 - podporu řízení rizik.
- 4) OBNOVA, ZACHOVÁNÍ A ZLEPŠENÍ EKOSYSTÉMŮ SOUVISEJÍCÍCH SE ZEMĚDĚLSTVÍM A LESNICTVÍM**
 - obnova a zachování biologické rozmanitosti, včetně oblastí sítě Natura 2000 a zemědělských ploch vysoké přírodní hodnoty, a současného stavu evropské krajiny;
 - zlepšení vodního hospodářství;
- 5) PODPORA ÚČINNÉHO VYUŽÍVÁNÍ ZDROJŮ A PODPORA PŘECHODU NA NÍZKOUHLÍKOVOU EKONOMIKU V ODVĚTVÁCH ZEMĚDĚLSTVÍ, POTRAVINÁŘSTVÍ A LESNICTVÍ, KTERÁ JE ODOLNÁ VŮČI KLIMATU**
 - efektivnější používání vody v zemědělství;
 - efektivnější využívání energie v zemědělství a při zpracování potravin;
 - usnadnění dodávek a využívání energie z obnovitelných zdrojů, vedlejších produktů, odpadu, reziduí a jiných nepotravinářských surovin pro účely biologického hospodářství;
 - snižování emisí oxidu dusného a metanu ze zemědělství;
 - podpora pohlcování uhlíku v zemědělství a lesnictví.
- 6) PODPORA SOCIÁLNÍHO ZAČLEŇOVÁNÍ, SNIŽOVÁNÍ CHUDOBY A HOSPODÁŘSKÉHO ROZVOJE VE VENKOVSKÝCH OBLASTECH**
 - ulehčení diverzifikace, zakládání nových malých podniků a vytváření pracovních míst;
 - podpora místního rozvoje ve venkovských oblastech.

Více informací: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2014/>.

Souhrn předpokládaných opatření PRV vybraných k implementaci budoucím programovém období:

Předávání znalostí a informační akce
Poradenství
Režimy jakosti zemědělských produktů a potravin
Investice do hmotného majetku
Pozemkové úpravy
Lesnická infrastruktura
Neproductivní investice
Preventivní opatření před poškozením potenciálu zemědělské produkce přírodními katastrofami a katastrofickými událostmi
Podpora zahájení podnikatelské činnosti pro mladé zemědělce
Podpora rozvoje malých zemědělských podniků
Investice do nezemědělských činností
Podpora cestovního ruchu
Převod podniků malých zemědělců
Investice do infrastruktury
Zalesňování a zakládání lesů
Zavádění zemědělsko-lesnických systémů
Předcházení poškozování lesů lesními požáry a přírodními katastrofami a katastrofickými událostmi a obnova poškozených lesů
Investice ke zvýšení odolnosti a ekologické hodnoty lesních ekosystémů
Investice do lesních technologií a zpracování lesnických produktů a jejich uvádění na trh
Agroenvironmentální klimatické operace
Ekologické zemědělství
Platby v rámci sítě Natura 2000 a podle rámcové směrnice o vodě
Platby pro oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními
Platby za dobré životní podmínky zvířat
Lesnicko – environmentální a klimatické služby a ochrana lesů
Spolupráce
LEADER
Technická pomoc

NÁRODNÍ VÝSTAVA HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT A ZEMĚDĚLSKÉ TECHNIKY

27. až 30. června 2013
Brno – Výstaviště

Největší přehlídka živočišné produkce v České republice. Téměř 800 kusů skotu, ovcí, koz, prasat a koní bude předvedeno v národních šampionátech, přehlídkách a hodnoceních za účasti českých i mezinárodních porotců. Na 200 českých a zahraničních vystavovatelů představí chovatelské technologie, veterinární a reprodukční techniku, krmiva a zemědělské stroje.

www.bvv.cz

FARMÁŘSKÉ SLAVNOSTI – JIHOČESKÝ KRAJ

6. července 2013
Branná u Třeboně

Prezentace života českých zemědělců se uskuteční na ekologické farmě, která je zaměřena především na agroturistiku, chov masného skotu a provozování dostihové stáje. Pořádá Ministerstvo zemědělství ve spolupráci s Asociací soukromého zemědělství.

www.farmarskeslavnosti.eagri.cz

AGROKOMPLEX

22. až 25. srpna 2013
Agrokomplex Nitra

40. ročník mezinárodní zemědělské a potravinářské výstavy. Expozice české Celostátní sítě pro venkov (CSV) bude v pavilonu M1 a představí aktivity CSV a jejich partnerů, úspěšné projekty podpořené z Programu rozvoje venkova i zkušenosti s metodou LEADER v České republice. Nabídne rovněž prezentaci připravované expozice CSV a jejich partnerů na výstavě Země živitelka 2013 v Českých Budějovicích.

www.agrokomplex.sk

POHANKOVÉ BIOSLAVNOSTI

13. července 2013
Staré Město pod Sněžníkem

Akce je určena příznivcům dobrého jídla a pití, svérázných hudby i zábavy. Letošní ročník je věnován plodině našich předků – pohance. A s tématem pohanky budou souviset celý program, připravované pokrmy i prohlídka nově otevřené bezpečkové balírny.

www.probio.cz

FLORA OLOMOUC

15. až 18. srpna 2013
Výstaviště Flora Olomouc

Letní etapa mezinárodní zahradnické výstavy a veletrhu. Součástí budou Letní zahradnické trhy s prodejem květin, zahradnického sortimentu, drobné zahradní mechanizace, pomůcek a potřeb.

www.flora-ol.cz

FARMÁŘSKÉ SLAVNOSTI – PARDUBICKÝ KRAJ

27. července 2013
Trstěnice u Litomyšle

Zájemci o farmaření a zdravý životní styl jsou zváni na farmu Sotonových. Čeká je výstavka drobných hospodářských zvířat a vyjížďky v kočárech tažených koňmi či přímo na koních a ponících. Pořádá Ministerstvo zemědělství ve spolupráci s Asociací soukromého zemědělství.

www.farmarskeslavnosti.eagri.cz

ZDRAVÁ SVAČINA V MODERNÍM DESIGNU

Motivovat děti ze základních škol ke zdravému stravování, zejména pak k časté konzumaci ovoce a zeleniny, má za cíl informační kampaň Zdravá svačina, probíhající pod záštitou ministra zemědělství Petra Bendla.

Čestu k dětem jí mají pomoci najít i nejlepší návrhy z designerské soutěže, určené pro mladé tvůrce, kteří dostali obtížný úkol: **Vymyslete kreativní návrh, jak motivovat děti k tomu, aby ovoce a zeleninu jedly pravidelně a s chutí.**

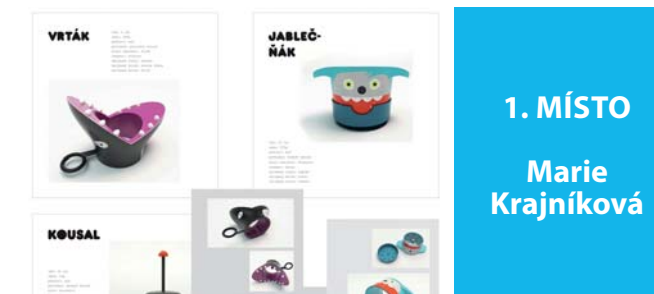
VÝSLEDKY ALE STÁLY OPAVDU ZA TO. PODÍVEJTE SE NA NĚ:

1. místo: Marie Krajníková, FUD, UJEP, Produktový design, Ústí nad Labem (za návrh: „ŽROUTI“ – Sada veselých nástrojů ke zpracování ovoce a zeleniny).

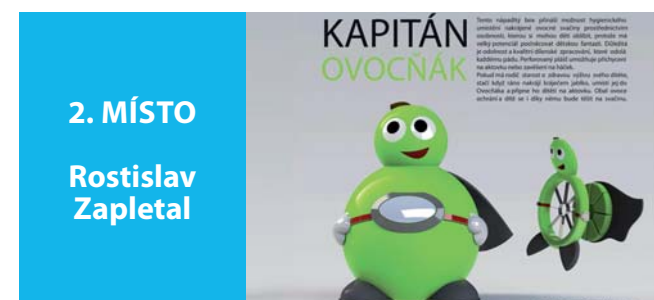
2. místo: Rostislav Zapletal, Univerzita Tomáše Bati (za návrh: „KAPITÁN OVOCNÁK“ – Převážný box na ovoce).

3. místo: Maxmilián Blišťák, SUŠ Ostrava (za návrh: „SnackPack“ – Svačkový box pro bezpečný přenos svačiny a zároveň ubrousek sloužící jako hygienická podložka).

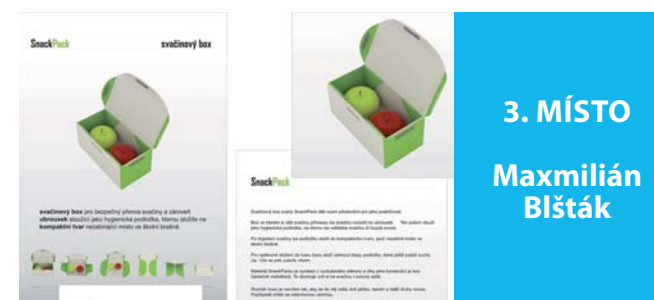
Lze si jen přát, aby zdravé svačiny ve školních brašnách byly především od tuzemských producentů. Ti se, ve snaze nabídnout špičkové produkty, zaměřují na zkvalitňování celého výrobního procesu a k tomu často využívají i prostředky z Programu rozvoje venkova.

1. MÍSTO
Marie
Krajníková

2. MÍSTO
Rostislav
Zapletal

3. MÍSTO
Maxmilián
Blišťák

Více informací o kampani a všechny oceněné návrhy naleznete na www.facebook.com/zdrava.svacina a www.zdravasvacina.eu.

Oslavte s námi jubilejní 40. ročník

Výstava je pořádána ve spolupráci s MZe, MMR, AK ČR a Potravinářskou komorou ČR

29.8. - 3.9.2013

„Budoucnost českého zemědělství a českého venkova“

Zemědělská technika
Rostlinná a živočišná výroba
Obnova a rozvoj venkova
Potravinářská výroba
Služby pro zemědělství
Lesní a vodní hospodářství
Odborný doprovodný program
Soutěž o Zlatý klas
Kulturní program

NÁRODNÍ DOŽÍNKY
PREZENTACE POTRAVIN
Národní značka kvality **KLASA**
Regionální potravina
Naše Bio
Chutná hezky. *Jihočesky*
Český výrobek - **garantováno**
Potravinářskou komorou ČR
Kvalitní evropský výrobek

Země živitelka,
jediná výstava v republice,
která zahrnuje
celý zemědělsko - potravinářský sektor.

700 vystavovatelů a obchodníků
35 622 m² obsazené výstavní plochy
18 obsazených pavilonů
32 zahraničních zastoupení
100 000 návštěvníků